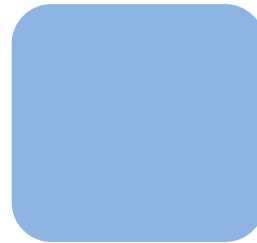

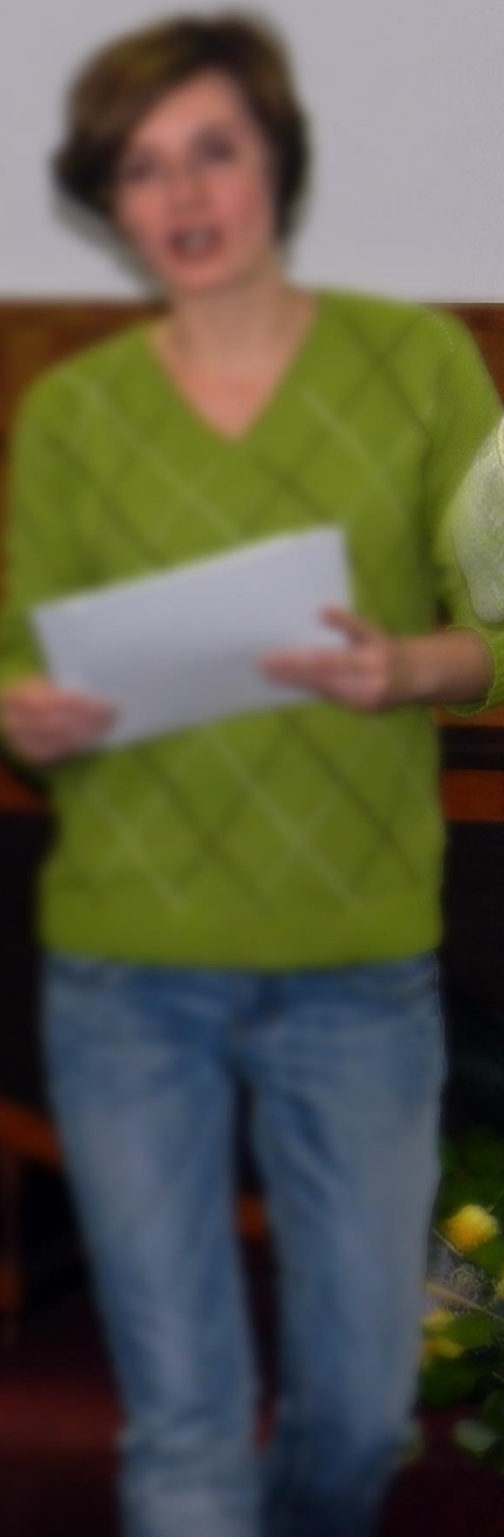
**МАТЕРІАЛИ ДРУГОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**СОЦІАЛЬНА АНІМАЦІЯ
ДЛЯ РОЗВИТКУ
КУЛЬТУРИ ТА
ГРОМАД**

**29 листопада – 1 грудня
2015 рік
м. Львів-Брюховичі**

**м. Кіровоград
2015**

ІСММ
М

СЕРТИФІКАТ
наслідчу участь
Шляхові Марини
у дорозі (2014 - 2015) виконавці програми
"Школа громадської участі - 2"
за підтримки Інституту Соціальної Співпраці
на фінансування підприємств Фонду ім. Ч.Сабачи
у співпраці з Національним центром з розвитку громадянського суспільства
"Сабача" (Україна), м. Київ
Президент Інституту Соціальної Співпраці
Лев Абрамов

Матеріали другої
Національної Конференції
**«Соціальна анімація для розвитку
культури та громад»***

29 листопада – 1 грудня 2015 року
м. Львів-Брюховичі

* - Друга Національна конференція «Соціальна анімація для розвитку культури та громад» проводилася в рамках проекту Інституту соціокультурного менеджменту «Школа громадської участі - 2» за фінансової підтримки Фонду ім. Ч. С. Мотта

ББК 60.55

УДК 319

Матеріали другої Національної конференції «Соціальна анімація для розвитку культури та громад». – Кіровоград: ІСКМ, 2015. – 60 с.

Друга Національна конференція «Соціальна анімація для розвитку культури та громад» у рамках проекту «Школа громадської участі -2» Інституту соціокультурного менеджменту за підтримки Фонду ім. Ч.С.Мотта відбулася 29 листопад -1 грудня 2015 року, м. Львів-Брюховичі, Львівська область.

На ній розглядалися наступні питання:

- По «стежкам» Школи громадської участі-2» (2014-2015);
- Досвід Західноукраїнського ресурсного центру (ЗУРЦ) у розвитку місцевих громад;
- Проект «Моя громада – наш спільний дім»;
- Основи медіа грамотності;
- Платформа Добродел як інструмент аніматора;
- Досвід діяльності ГО інвалідів «Оберіг» з розвитку громад;
- Як створити центр місцевої активності;
- Досвід з розвитку місцевих громад ГО «Золоті роки»;
- Складні ситуації в громаді: робота з кейс-стаді;
- Формування критичного мислення. Дилема Фрейре;
- Децентралізація та її вплив на розвиток місцевих громад. Роль громадських активістів у цьому процесі;
- Громадська робота – хобі, що переросла в професію;
- Робота з тілом як інструмент взаєморозуміння;
- Специфіка взаємодії з регіональними телерадіокомпаніями;
- Туризм як інструмент соціальної анімації громади;
- «Школа життя» як інструмент розвитку громади;
- ШАНС: Школа Активних Навиків Соціуму як спосіб активізації громади.

Матеріали конференції стануть у нагоді громадським активістам, керівникам та працівникам закладів культури, а також усім небайдужим до реформування закладів культури, вирішення соціальних проблем та покращення життя територіальних громад.

Materials of the Second National Conference “Social animation for the development of culture and communities”. – Kirovograd: ISCM, 2015. – 60 p.

The Second National Conference “Social animation for the development of culture and communities” was conducted within framework of the project “ School of Civic Participation - 2” by Institute of Socio-Cultural Management supported by The Charles Stewart Mott Foundation, on 29 November – 1 December, 2015 in Lviv-Bryuhovychy, Lviv region.

Conference materials will be useful for the activists, managers and employees of cultural institutions, and all indifferent to the reform of cultural institutions, social problems and improvement of the life of communities.

Редагування: Набока О.І., Шевченко А.В.

Фото: Набока О.І., Шевченко А.В.

Умовних друкованих аркушів: 1,5

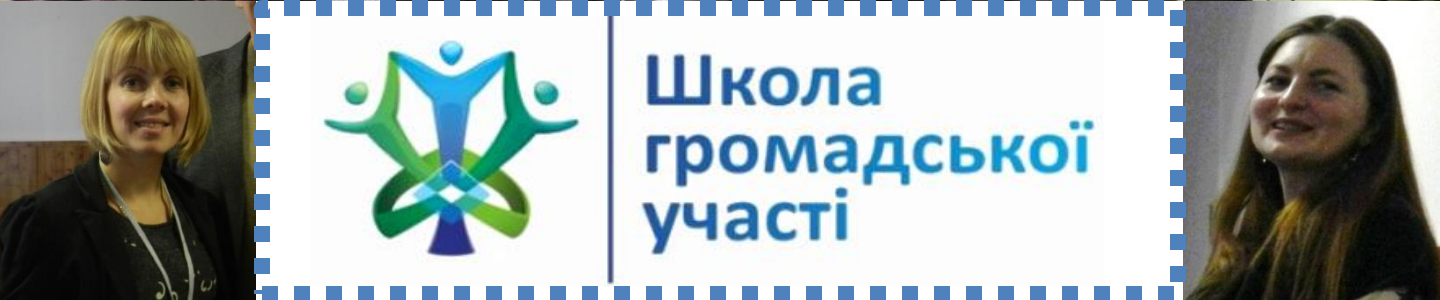
© ІСКМ, 2015

ЗМІСТ

Вступне слово	Лев Абрамов , президент Інституту соціокультурного менеджменту, м. Кіровоград	6
Розділ I.	ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ	8
1.1.	Оксана Набока (координатор проекту «Школа громадської участі-2», ІСКМ, м. Кіровоград) <i>По «стежкам» Школи громадської участі-2» (2014-2015 рр.)</i>	8
1.2.	Василь Полуйко (президент Західноукраїнського ресурсного центру (ЗУРЦ), м. Львів) <i>Досвід ЗУРЦ у розвитку місцевих громад</i>	11
1.3.	Наталія Онисенко (ГО «Фонд розвитку ініціативи громади, м. Мала Виска, Кіровоградська область) <i>Проект «Моя громада – наш спільний дім»</i>	14
1.4.	Олена Кваша (Кіровоградська обласна державна телерадіокомпанія) <i>Основи медіа грамотності</i>	17
1.5.	Юрій Трофименко (Центр «Ахалар», м. Чернігів) <i>Платформа Добродел як інструмент аніматора</i>	20
1.6.	Людмила Афанасєва (ГО «Оберіг», м. Ірпінь, Київська область) <i>Досвід діяльності ГО інвалідів "Оберіг" з розвитку громад</i>	24
1.7.	Володимир Орос (Центр молоді «ДОБРО», м. Добропілля, Донецька область) <i>Як створити центр місцевої активності</i>	26
1.8.	Наталія Заброцька (ГО «Золоті роки», м. Львів) <i>Досвід з розвитку місцевих громад ГО «Золоті роки»</i>	28
1.9.	Олена Попова (Клуб активного відпочинку Адреналін, м. Запоріжжя) <i>Туризм як інструмент соціальної анімації громади</i>	30
1.10.	Толстік Микола (ГО «Школа життя», с. Нова Чернещина, Сахновщинський район, Харківська область) <i>«Школа життя» як інструмент розвитку громади</i>	32

1.10.	Олена Кочанова (ГО «Центр інноваційного розвитку «Персона», м. Павлоград, Дніпропетровська область) <i>ШАНС: Школа Активних Навиків Соціуму як спосіб активізації громади)</i>	34
РОЗДІЛ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ НА МАЙСТЕР-КЛАСАХ		36
II.		
2.1.	Тренінгова сесія «Складні ситуації в громаді: робота з кейс-стаді» <i>Модератор: Андрій Круп'як (Товариство Лева, м. Львів)</i>	36
2.2.	Тренінгова сесія «Формування критичного мислення. Дилема Фрейре» <i>Модератор: Василь Полуйко (Західноукраїнський ресурсний центр, м. Львів)</i>	38
2.3.	Тренінгова сесія «Децентралізація та її вплив на розвиток місцевих громад. Роль громадських активістів у цьому процесі» <i>Модератор: Леонід Жовтило (Маловиськівська районна рада, ГО «Фонд розвитку ініціативи громади», м. Мала Виска, Кіровоградська область)</i>	39
2.4.	Тренінгова сесія «Громадська робота – хобі, що переросла в професію» <i>Модератор: Станіслав Черногор (КМГО «Фонд розвитку ініціативи громади», м. Краматорськ, Донецька область)</i>	39
2.5.	Тренінгова сесія «Робота з тілом як інструмент взаєморозуміння» <i>Модератор: Юрій Трофименко (Центр «Ахалар», м. Чернігів)</i>	40
2.6.	Тренінгова сесія «Специфіка взаємодії з регіональними телерадіокомпаніями» <i>Модератор: Олена Кваша (Кіровоградська обласна державна телерадіокомпанія)</i>	41
РОЗДІЛ ДОДАТКИ		42
III.		
	Фоторепортаж	42
	Інформація про Інститут соціокультурного менеджменту	50
	Інформація про проект «Школа громадської участі»	58

ВСТУПНЕ СЛОВО

Лев Абрамов
*Президент Інституту соціокультурного
менеджменту
м. Кіровоград*

Завершення – є початком

Ми зібрались з вами не просто на аби-який захід, а на другу Національну конференцію «Соціальна анімація для культури та розвитку громад», саме у цьому приміщенні два роки тому проходила перша конференція.

Нас об'єднує багато, ми багато чого зробили, тому, на мою думку, варто згадати деякі моменти, які для нас є важливими. Проект «Школа громадської участі -2» почався з продовження попереднього - «Школи громадської участі - 1». Ми завжди кажемо, - завершення є початком, оскільки ми працюємо з людьми постійно, тобто якщо ви були учасником нашої освітньої програми – для нас ви завжди є люди, з якими ми хочемо спілкуватись, працювати, будувати плани на майбутнє.

Згадуючи шлях «Школи громадської участі - 1», варто пригадати, що 18-20 лютого 2014 року у м. Вишгород було проведено тренінг, на який ми тоді ще запросили російських фахівців по розвитку громад з Фонду «Нова Євразія», зокрема, Радіона Совдагарова. На мою думку, тренінг був хорошим, але так сталося, що його проведення припало на той час, коли почали відбуватися трагічні події на Майдані, які так чи інакше вплинули на наші стосунки з російськими колегами.

Перша школа передбачила головні проблеми нашої держави – цим ми можемо пишатись. Якщо б усі працювали як випускники, учні нашої «Школи громадської участі», тоді б, можливо, багатьох проблем, які торкнулись нашої держави, не існувало! Вами було створено багато проектів, які об'єднали різні регіони, вони були спрямовані на те, щоб знайти порозуміння між людьми з різних куточків нашої країни.

Саме ви були перші, хто відчув у цьому необхідність й приступив до дії. Наша Школа, можливо, ваш досвід передбачив ту трагічну ситуацію, яка сталася у нас в країні.

Наступне, про що хотілося б сказати, це те, що нас об'єднує у «Школі громадської участі» і визначити плани на майбутнє у рамках проекту. Приємною новиною є те, що проект «Школа громадської участі» продовжено, і вже у наступному році буде здійснюватися новий набір учасників до навчання у «Школа громадської участі -3».

Третя Школа матиме традиційний дизайн, характерний нашим проектам, оскільки головним надбанням для нас є саме ви, люди, які навчались у нашій Школі, ваші успіхи, досягнення. Тому ми завжди намагаємося зробити не тільки те, що ми вважаємо за потрібне для вас, але і врахувати те, чого ви потребуєте.

«Ми завжди кажемо, - завершення є початком, оскільки ми працюємо з людьми постійно, тобто якщо ви були учасником нашої освітньої програми – для нас ви завжди є люди, з якими ми хочемо спілкуватись, працювати, будувати плани на майбутнє»

За останній рік, ви неодноразово розповідали нам про те, що ви поводите багато різних заходів, тренінгів, де відчуваєте потребу у підвищенні якості проведення даних заходів. Відповідно, звертаючи увагу на ваші прохання, у дизайні нового проекту «Школи громадської участі - 3», ми запланували на початку наступного року провести «Тренінг для тренерів». Це п'ятиденний класичний тренінг, до його проведення будуть залучені фахівці високої кваліфікації, які мають досвід підготовки тренерів.

Ми маємо надію, що три дні конференції дадуть нам змогу об'єднатись, встановити більш близькі контакти між випускниками першої та другої «Шкіл громадської участі» задля співпраці, розробки спільних проектів. На мою думку, це унікальна можливість, якою вам потрібно скористатися, адже не так часто в одному місці збирається така велика кількість громадських активістів. Ви маєте можливість не лише обмінятися досвідом, але й розробити якісь плани, які б вас об'єднали, дали більш стійкий результат для суспільства.

РОЗДІЛ I. ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ НА ПЛЕНАРНИХ ЗАСІДАННЯХ

Оксана Набока

*Координатор проекту «Школи
громадської участі - 2»
м. Кіровоград*

1.1. Тема виступу: «Роль освітніх програм в активізації розвитку громад: досвід проекту «Школа громадської участі»

Проект «Школа громадської участі - 2», як і проект «Школа громадської участі - 1», реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту за фінансової підтримки Фонду ім. Ч. С. Мотта. За дворічну дію проекту «Школа громадської участі - 2» учасники пройшли довгий шлях навчання, саморозвитку, та вдосконалення своєї професійної діяльності.

В рамках проекту за 2014-2015 роки було проведено 6 тренінгів, було надано більше 150 консультацій завдяки особистим зустрічам, консультації по телефону та електронній пошті. До проведення тренінгів в рамках проекту було залучено провідних українських та міжнародних експертів, видано книгу «Школа громадської участі для розвитку громади», накладом у 1000 примірників, а також 2 номери бюлетенів «НДО-Інформ», кожний з яких накладом у 1000 примірників.

За перший рік проекту «Школа громадської участі - 2» було проведено тренінг «Анімація громадської діяльності», що складався з трьох частин, відповідно, перша частина відбулася 23-25 вересня 2014 року в м. Кіровоград, друга частина - 11-13 листопада 2014 року також у м. Кіровоград, третя частина – 15-17 грудня 2014 року в м. Львів-Брюховичі, цим і завершили перший рік проекту.

Другий рік проекту розпочався з четвертого тренінгу «Основні засади взаємодії громадських організації із засобами масової інформації», що відбувся 21-23 квітня 2015 року у м. Кіровоград. До проведення даного тренінгу ми залучили наших друзів, випускників «Школи громадської участі - 1», а саме Кіровоградську державну телерадіокомпанію, в лиці Олени Кваши та Дарини Романської.

П'ятий тренінг «Залучення фінансування з місцевих джерел (локальний фіндрейзинг)» відбувся 26-28 травня 2015 року, що також проходив у м. Кіровоград. До проведення тренінгових сесій ми запросили Руслана Краплича (громадська організація «Фундації імені князів-благодійників Острозьких», м. Рівне).

Останній етап навчання учасників «Школи громадської участі - 2» завершився тренінгом «Польський досвід розвитку громад», що відбувся 21-23 червня 2015 року у м. Львів-Брюховичі. На даному тренінгу учасники познайомилися з польськими колегами Оленою Хоткевич та Збігневим Меруньски, які презентували свій досвід розвитку громад.

За час дії проекту, учасники реалізували багато цікавих і корисних ініціатив. Наприклад, Тетяна Майдак (Центральна бібліотечна система для дорослих м. Кременчук, Полтавська область) реалізувала ініціативу «Місто звучить римою» (квітень 2015 року), на якій під стінами бібліотеки зібрались бажаючі послухати поетичне слово і почитати власні вірші і вірші улюблених поетів. А також, було проведено мистецьку акцію Фотосушка «Танцюючий Кременчук» (червень 2015 року).

«В рамках проекту за 2014-2015 роки було проведено 6 тренінгів, було надано більше 150 консультацій. До проведення тренінгів в рамках проекту було залучено провідних українських та міжнародних експертів, видано книгу «Школа громадської участі для розвитку громади»

Ольга Соколова (Громадське об'єднання «Альтернатива», с. Пісочин, Харківська область) проводила конкурс дитячих малюнків «Моя мирна Україна» (квітень-травень 2015 року) для учнів 3-6 класів. Усі малюнки відправлено в зону АТО нашим захисникам. Також у межах організації здійснюється постійна робота на допомогу українській армії, зокрема, виготовлення маскувальних сіток, збір коштів та речей.

Володимир Дмитренко (Громадська організація «Родіс») та Марина Шляхова (Центральна міська публічна бібліотека) з м. Комсомольск Полтавської обл., вже багато років співпрацюють разом, де однією з їх ініціатив є кіноклуб «Відкрий очі».

Олена Попова (Клуб активного відпочинку «КАВА», м. Запоріжжя) проводила

екологічну акцію «Чим дихає Запоріжжя». Якщо ви хочете відчуття адреналіну, екстремального відпочинку, тоді вам доречно звернутися до Олени. Хотілося б зупинитися на досягненнях випускників «Школи громадської участі -1». Станіслав Черногов отримав почесну грамоту за активну громадську працю значний внесок у розвиток волонтерського руху Донецької області та України. Леонід Жовтило як представник Маловисківської районної ради отримав диплом за створення центрів місцевої активності для розвитку громади на базі будинків культури та бібліотек. Також Леонід разом зі своєю командою - Громадською організацією «Фонд розвитку ініціативи громади» отримали грант на реалізацію свого проекту «Моя громада - наш спільний дім», де зараз проводять різні соціологічні опитування щодо існуючих проблем Маловисківської громади, організують тренінги для працівників будинків культури та бібліотек.

***«За час дії проекту, учасники
реалізували багато цікавих і корисних
ініціатив»***

Володимир Орос за підтримки бізнесу, місцевої влади, активній діяльності Володимира Ороса (керівник ГО «Добро») та його однодумців (громадські організації «Творці історії», «Вірність», «Центр муніципального розвитку») у Палаці культури шахти «Добропільська» відбулося відкриття Центру місцевої активності. Наталья Заброцька активно займається суспільнокорисною діяльністю у громадській організації «Золоті Роки», зокрема проводить тренінги для літніх людей з покращення їх медійної грамотності, «Медійна грамотність для людей поважного віку як частина освіти в продовж всього життя».

У рамках проекту ми співпрацюємо з Центром місцевої активності (Польща), Західноукраїнським ресурсним центром (м. Львів, Україна), громадською організацією «Фундація імені князів-благодійників Острозьких» (м. Рівне, Україна), Кіровоградське Інтернет телебачення (м. Кіровоград, Україна).

Нагадую вам про спеціально створений спільний Google-диск для учасників «Школи громадської участі» в пошті Gmail (логін - schooliscm2014, пароль - animation2014). На даному диску будуть розміщені усі матеріали з конференції, зокрема, презентації, фотографії, аудіо та відео матеріали.

Василь Полуйко
*Західноукраїнський ресурсний центр
 (ЗУРЦ),
 м. Львів*

1.2. Тема виступу: Досвід ЗУРЦ у розвитку місцевих громад

Говорячи про досвід розвитку громад та узагальнюючи весь досвід, варто зупинитися на трьох речах. Перша проблема, над якою ми застановляємося, коли ми працюємо з громадами, - це вибір громади, з якою громадою працювати. Тут постає дилема, у чому є суть проблеми – є громади, умовно кажучи «пропащі», а є громади, які вселяють надію. Зрозуміло, що співпрацювати ми будемо з громадою, яка вселяє надію з огляду на різні речі, зокрема, наявність часу, коштів, ресурсів щось робити, адже від нас також вимагають якихось показників, результатів, оприлюднення змін, які відбулися. Якщо ми підемо в «пропащу» громаду, то ми можемо в болоті застрягнути років так на п'ять і в нас не буде жодного результату. Якщо ми підемо в громаду, яка вселяє надію, то за рік, або за два ми покажемо результати. Ця тенденція з року в рік повторюється, тобто ми завжди йдемо в громади, які вселяють надію, а ті що «пропащі» - вони так і залишаються пропащі.

Відповідно, дана дилема наразі існує, потрібно змінювати цю ситуацію. Постає питання, хто може змінити ситуацію – держава. Жодна громадська організація, ініціатива не піднімуть цей пласт пропащих громад, адже тут потрібні зміни цілої політики. Ми можемо бути лише піонерами в цій справі, але з іншого боку нам також потрібна підтримка якихось донорських структур, які будуть розуміти, що від нас не потрібно вимагати результату за рік, за два, - від нас потрібно вимагати результату за шість, сім років, тобто треба працювати довго.

Друга дилема, знову повертаючись до пропащих громад. Підхід до економічного стан людей визначається за класами – бідний, середній, багатий. В 19 ст. французький філософ Шарль Пегі сказав, що не можна ділити на три часини, потрібно ділити на чотири частини. І виходячи з цього, я хочу сказати, що світовий банк останнім часом теж в усіх своїх аналізах, прогнозах почав все

ділити на чотири частини. Що ж є четвертою частиною – це злидні, тобто є злидні, бідні, середні і багаті. Шарль Пегі казав про злидні так: «Між злиднями і бідністю прірва. З бідного зробити багатого набагато легше, ніж із злиденного зробити бідного». Тобто зусилля є не співмірні, умовно кажучи, пропащі громади прирівнюються до злиденних. Вдаючись до загального підходу, якщо ми не маємо вибору і повинні працювати в ось такій бідно-злиденній громаді. Засада номер один роботи у такій громаді – подолати цю злиденність, після того як ми це подолаємо, ми можемо робити якісь інші кроки. До речі, знову ж звертаючись до Шарля Пегі, завжди є дискусія з того, кого вважати бідним, а кого ні. Так от Шарль Пегі сказав: «Не бідною є людина, яка може кожен день в обід з'їсти м'ясо і випити келих вина». Отже, поки не буде ліквідована бідність, всі інші ініціативи будуть танути і результату не буде.

«Є громади, умовно кажучи «пропащі», а є громади, які вселяють надію. Зрозуміло, що співпрацювати ми будемо з громадою, яка вселяє надію з огляду на різні речі...»

Наступна річ, з нову ж таки про подолання бідності, - нещодавно був на невеликому бізнес-форумі в Івано-Франківську, на якому підприємці підняли тему, що ніхто не виховує культури підприємництва. Мова йшла про те, що у людей не має культури підприємництва, з одного боку, умовно кажучи, коли хтось продає, то хто це продає існують ще якісь радянські штампи, спекулянти продають. З іншого боку, обговорювалася система освіти, яка продукує, що дитина має вийти зі школи і знайти роботу, тобто ніхто не вчить, принаймні того, щоб людина самозайнялася, і створити робочі місця, адже чому вона має тільки шукати роботу, треба навчити її створювати робочі місця. Це теж елемент культури і те, над чим треба працювати у громадах.

Чому це потрібно робити, я собі згадав, як тільки починав громадську активність, відвідав перші семінари одного відомого громадського діяча, який казав: «Пам'ятайте, в демократії є дві ноги. Одна нога це громадянське суспільство, друга – ринкова економіка». Громадянське суспільство, як би там не було, - це нога, яку завжди якось переставляємо, а от другу ногу немає кому переставляти. А якщо ми говоримо про рівень громад, то це повинні здійснювати громадські активісти – переставляти другу ногу, говорячи про ринкову економіку.

Третя річ, на якій варто зупинитися – йде децентралізація, це дуже хороша річ. Якщо говорити з поляками, вони кажуть, що Польща мала два найбільші виклики в своїй посткомуністичній історії – перше, це реформа Бальцеровича, друге –

децентралізація. Коли відбувається децентралізація, повноваження йдуть на громади і за цими повноваженнями йдуть кошти. Так от, в громадах починають з'являтися кошти і вони не знають як їх використовувати. Відповідно, хтось має навчити громади як витратити ці кошти. Для цього потрібно створювати певні програми і працювати з громадами.

До нас деколи звертається бізнес, який працює в тих чи інших громадах, за порадами, наприклад, створення програми соціальної відповідальності. Років п'ять тому до нас звернулася компанія «Карпатнафтохім», що виготовляє полівінілхлоридні труби. Ця компанія знаходиться в Калуші Івано-Франківської області. Для виробництва полівінілхлориду потрібна калійна сіль, що привозиться з під Артемівська Донецької області. Разом з тим, поруч в десяти кілометрів від Калуша є родовище калійної солі, яке не розробляється. І ось вони хочуть розробити це родовище і брати звідти сіль. Вони прийшли в громаду, поблизу якої знаходиться родовище й запропонували розбудову та розвиток їх садочків, шкіл, лікарень, створення клубів відпочинку, двісті робочих місць. У відповідь на це громада їм відмовила.

«Якщо ми вирішимо працювати в громаді, ми повинні вивчити найглибинні, фундаментальні речі, міфи, якими живе ця громада, і тільки опустившись до неї, тобто зрозумівши її, ми можемо щось збудувати, вирішити та розвинути цю громаду»

Тому компанія звернулася до нас з проханням провести соціологічне дослідження. Тож ми провели соціологію, зібрали кілька груп, поспілкувалися з людьми, провели глибинні інтерв'ю. Виявилось, що на дуже базовому, глибинному рівні існує міфологема, яка просто паралізує всіх. Суть міфологеми полягає в тому, що якщо почнуть видобувати калійну сіль, то утвориться провалля і ті провалля утворяться саме там, де знаходиться цвинтар, який може поплисти і його залишки потраплять у місто. Саме це найбільше хвилювало громадян, з цього варто зробити висновок – якщо ми вирішимо працювати в громаді, ми повинні вивчити найглибинні, фундаментальні речі, міфи, якими живе ця громада, і тільки опустившись до неї, тобто зрозумівши її, ми можемо щось збудувати, вирішити та розвинути цю громаду.

Наталія Онипсенко

*Учасниця «Школи громадської участі - 2»
ГО «Фонд розвитку ініціативи громади
м. Мала Виска, Кіровоградська область*

**1.3. Тема виступу: Проект «Моя
громада – наш спільний дім»**

У 2015 році наша громадська організація «Фонд розвитку ініціативи громади» виграла грант на реалізацію проекту «Моя громада – наш спільний дім» в рамках проекту «Українська регіональна платформа громадських ініціатив», що адмініструється громадською організацією «Територія успіху» за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Громадська організація «Фонд розвитку ініціативи громади» була створена у 2013 році. Нашою метою є підтримка, сприяння розвитку та реалізації місцевих ініціатив, направлених на покращення життєвого простору територіальної громади через формування активної та спроможної громади. Завданням організації: створення центрів місцевої активності для розвитку громад на базі бібліотек та сільських будинків культури і клубів; запровадження сучасних Інтернет технологій, які сприяють процесам інформування членів громади та відкритості у діяльності місцевих органів влади; реалізація проектів направлених на активізацію молодіжного середовища громади та сприяння діяльності ініціативних груп старшого покоління жителів громади.

Конкурс малих грантів «Підтримка місцевих ОГС та громадських ініціативних груп для здійснення демократичних змін в Україні. Мета конкурсу полягає у тому, щоб підтримати ініціативи місцевих ОГС та новостворених ініціативних груп, зокрема тих, що знаходяться у сільських та віддалених місцевостях, з метою забезпечення їхньої активної участі у демократичних змінах в Україні. Конкурс впроваджується завдяки підтримці Європейської Комісії в Україні в межах проекту «Українська регіональна платформа громадських ініціатив» для підтримки розвитку демократичних змін на місцевому рівні у Кіровоградській та Черкаській областях.

Проект «Моя громада – наш спільний дім» був розроблений задля вирішення

проблеми процесу децентралізації системи державного управління та відповідного реформування адміністративно-територіального устрою місцевих громад, що не знаходять підтримки більшої частини жителів сіл району. Ми проводили моніторинг готовності місцевих рад Маловиськівського району до управління громадами за новими принципами відкритості діяльності ради та діалогу з громадами і відповідно готовності громади до співпраці з владою у питаннях розвитку території.

З 20 місцевих рад району згідно плану реформи планується створити 4 об'єднані територіальні громади. Члени громади на території яких мають бути ліквідовані звичні органи управління, занепокоєні такими діями і висловлюю боязнь з питань: закриття шкіл, отримання медичної допомоги та взагалі зникнення села. Проект спрямований на проведення навчальних тренінгових програм у 4 територіальних громадах, які прийняли рішення про об'єднання в одну територіальну громаду.

«Нашою метою є підтримка, сприяння розвитку та реалізації місцевих ініціатив, направлених на покращення життєвого простору територіальної громади через формування активної та спроможної громади».

Ми вибрали чотири села - Паліївка, Лозуватка, Новогригорівка та Олександрівка. Наша мета допомогти громадам цих сіл у створенні Центрив місцевої активності громади на базі сільських будинків культури та бібліотек, отриманні знань, формуванні умінь і навичок з питань планування розвитку села, посилення активності громади. Завданнями проекту є дослідження проблемних питань територіальної громади та визначення шляхів їх вирішення, опираючись на історичне минуле, реалії сьогодення та бачення майбутнього громади, а також ознайомлення з досвідом вирішення подібних проблем громадами України та Польщі. Ми ознайомлюємо жителів сільських територіальних громад з сучасними технологіями участі жителів села у плануванні розвитку громади та організації проектної діяльності. Також спрямовуємо діяльність на підвищення організаційної спроможності громадської організації та створення «Історій успіху громади».

Основною цільовою групою проекту є депутатський корпус місцевої ради та члени виконкому ради, які не є посадовими особами органів місцевого самоврядування, але являються активними членами громади, користуються повагою та авторитетом серед жителів громади, зокрема, керівники органів місцевого самоврядування, працівники сільських будинків культури, сільських бібліотек, громадських об'єднань територіальної громади, а також жителі

громади та журналісти місцевих ЗМІ. Очікуванні результати ми розподіляємо на довгострокові та короткострокові. Щодо короткострокових, очікується: отримання цільовими групами проекту, орієнтовно до 40 чоловік, знань з впровадження сучасних соціокультурних технологій у питаннях розвитку громад; створення 3 центрів місцевої активності для розвитку громад на базі сільських будинків культури та бібліотек (с. Паліївка, с.Лозуватка, с. Олександрівка); отримання учасниками проекту знань з кращих практик розвитку громад України та Польщі; створення у 4 громадах, учасниках проекту: 4 карти проблем громади (дерева проблем), 4 карти бажань громади, 4 планів розвитку територіальної громади; створення 4 короткотермінових програм розвитку громади; впровадження найпростішого заходу з плану розвитку громади. (створення короткотермінового плану розвитку території).

Довгострокові результати: посилення бажання та активної участі всіх членів громади у активному житті села; формування у активу громади умінь та навичок основ, стратегічного планування розвитку громади; напрацювання досвіду у спільному підході до реалізації планів розвитку громади; ефективне використання внутрішніх та залучення зовнішніх ресурсів розвитку сільських територій. Результати будуть досліджуватись через проведення супервізій територіальним громадам.

Хотілося б розповісти про роботу, яка вже здійснена у рамках проекту. Першим етапом було створення робочої групи проекту. Ми створили детальний план та підписали грантову угоди. Для керівників органів місцевого самоврядування, представників громадських організацій, бібліотек, сільських клубів, директорів сільських шкіл ми провели презентація проекту на базі міської бібліотеки, яка є Центром місцевої активності. Потім ми зайнялися опитуванням громадської думки з питань проблем та бачення розвитку територіальної громади та підписали угоди про співпрацю з сільськими радами та місцевими громадськими організаціями сіл Паліївка, Лозуватка, Олександрівка, Новогригорівка. Після цього нас був проведений тренінг для працівників закладів культури, на тему «Центр місцевої активності - як осередок розвитку громадської ініціативи» з залученням тренерів з громадської організації «Інститут соціокультурного менеджменту».

Хочу додати те, що нещодавно ми презентували результати опитування, де були проведені два круглих столи у селах Паліївка та Лозуватка. На даних заходах ми розповіли про результати анкетування, що були проведені на територіях, а також побудували дерева проблем і надали результати соціальних опитувань мешканцям даних територій.

Олена Кваша

*Учасниця «Школи громадської участі – 1»
Головний продюсер Кіровоградської обласної
державної телерадіокомпанії
м. Кіровоград*

1.4. Тема виступу: Основи медіа грамотності

Хотілося розпочати свій виступ, власне, з вдячності всім, хто долучився до створення збірки історій успіху «Школа громадської участі для розвитку громади». Дякую всім, хто був не байдужий, хто відгукнувся на наше прохання та надіслав нам вчасно матеріали, з розумінням поставився до нашої редакторської роботи, оскільки, наголошую, надзвичайно важливо щоб будь-який медіапродукт, який ми готуємо разом з вами був якісним і зрозумілим для тих людей, які можливо тільки ступають на шлях громадської активності та роботи.

Так склалося і так сталося, власне через те, що ми були знайомі – Інститут соціокультурного менеджменту та Кіровоградська обласна державна телерадіокомпанія, для нас стало можливим приєднатися до надзвичайно цікавого проекту «Школа громадської участі - 1». В рамках проекту ми послушали і отримали дуже багато цікавої інформації, отримали нові інструменти для роботи, оскільки з самого початку ми - Кіровоградська обласна державна телерадіокомпанія, позиціонували себе як медіа ресурс соціального спрямування. Це була наша внутрішня позиція, ми саме так для себе вирішили і не помилилися, оскільки віднедавна вся система обласних державних телерадіокомпаній переходить на рамки суспільного телевізійного мовлення. На мою думку, це надзвичайно важливий етап, надзвичайно важлива епоха, в рамках якої і вам доведеться дещо змінювати свої підходи до роботи з медіа, в тому числі і роботу з телевізійними засобами масової інформації.

Так співпало, що і наша місія, і місія Інституту соціокультурного менеджменту схожі, тож ми розпочали співпрацю. Нас запросили як експертів, тренерів, ми намагалися вам допомагати вам працювати з іншими медіа, використовуючи ті знання, які ми мали. Було декілька тренів, я сподіваюся, що вони були для вас корисними, але по завершенню цієї роботи, ми стали розуміти, що потрібно

підходити дещо з інших сторін до цієї роботи і розпочинати саме з медіаграмотності, власне з тих знань, які сьогодні має отримувати не тільки громадський діяч, журналіст, а взагалі школяр і студент. Тобто це ті знання, які дозволяють нам всім орієнтуватися у сьогоднішньому світі, розуміти де реальність та де реальність та, яку вам пропонують медіа, а також розуміти яке медіа вам потрібно, розуміти чому ваші певні заходи, ініціативи не з'являються на шпальтах тих чи інших видань, і навпаки, чому до вас ідуть інші медіа та запрошують вас до співпраці. Ми зрозуміли, що необхідно виходити на той рівень, коли буде підготовлена спеціальна методика, спеціальна програма медіаграмотності для громадських діячів та громадських активістів. Власне цим ми і розпочали займатися з кінця минулого року. Ми готуємо підручник з методичними рекомендаціями і сподіваюся, що з наступного сезону, за підтримки Інституту соціокультурного менеджменту, ми зможемо вам його надати і маємо надію, що він для вас буде корисним.

«Facebook є дуже потужний майданчик - зробити вас популярним, приводити вас у студії телебачення, радіо та інших засобів масової інформації»

Особливо важливим, як на мене, сьогодні є розуміння вами тієї специфіки, яку ви можете, власне, відчувати в контексті взаємодії з телевізійними засобами масової інформації у себе на місцях. Говоримо знову ж таки про ланку обласних державних телерадіокомпаній, які тепер є філіалами національної телерадіокомпанії України і які вже дуже скоро перетворяться на філії національної суспільної телерадіокомпанії. Вектор буде дещо змінений, менше буде політики в ефірі, буде більше можливостей саме для громадських активістів, але абсолютно всі громадські ініціативи в ефір не потраплять. Ми кажемо вам про це саме зараз для того, щоб ви мали можливість підготуватися до цього, оскільки те, що ви громадські діячі не робить вас однозначно класними і такими, що приведуть вас до студії, програми. Ми говоримо про інший рівень, будуть працювати стандарти ВВС, буде відповідне навчання, буде скорочення штату, тобто відбудеться багато різких змін. Я хотіла б, щоб ви не втратили свої позиції, продовжували бути присутніми в медіасередовищі задля того, необхідно використовувати всі можливі для вас ресурси, де необхідно змінювати підходи щодо своєї присутності в Інтернеті. Ми проаналізували з Оксаною Набокою, вашу присутність у Facebook - на основному інтерактивному майданчику, то з 33 присутніх тут осіб, там не має тільки двох і варто з цим розпочинати щось робити. Більше того, ті хто є – вони не завжди використовують

свій акаунт задля того, щоб просувати свою діяльність. Це зовсім інший рівень роботи, я думаю, що у нашому посібнику ця позиція також буде відтворена і презентована, оскільки Facebook є дуже потужний майданчик - зробити вас популярним, приводити вас у студії телебачення, радіо та інших засобів масової інформації.

На наших сесіях, що передбачені конференцією, ми будемо намагатися передати практику, показати вам типові помилки, а також показати те, що потрібно робити, щоб виглядати впевненими в студіях під час прямих ефірів, під час запису. Це будуть суто практичні поради, оскільки враховуючи досвід наших минулих зустрічей, я зрозуміла, що вас цікавить саме практика, тож саме на цьому ми будемо акцентувати нашу увагу.

«Телебачення – то є сила, я наголошую на цьому і хотіла, щоб ви усі отримали цей чудовий, прекрасний інструмент впливу на відомість людей»

В ефірах дуже приємно говорити саме про ваші громадські досягнення, а не про якісь паркетні заходи, які часто проводить влада. Мені приємно, що ви переходите вже на вищий рівень – не на круглі столи, конференції, семінари і тренінги, а саме на конкретні заходи, акції, флешмоби – на все те, що є цікавим у ефірі. Телебачення – то є сила, я наголошую на цьому і хотіла, щоб ви усі отримали цей чудовий, прекрасний інструмент впливу на відомість людей. Повірте, все, що ми робимо разом – це те, що змінює наше життя на краще, призводить до якісних та кількісних змін у суспільстві.

Юрій Трофименко

Центр «Ахалар»

м. Чернігів

1.5. Тема виступу: Платформа Добродел як інструмент аніматора

Мартін Лютер Кінг колись сказав свою найвідомішу промову «Я маю мрію» і після цього у світі багато чого змінилося. Коли ми думали про Доброделом – платформою, яка допоможе в анімації громад, в нас також була мрія, бачення, яке би це зробити. Насамперед, ми відходили від тенденції, яка зараз є очевидною – з кожним днем, місяцем, роком все більше і більше людей знаходяться онлайн. Різноманітні гаджети, дивайси вони весь час інтегровані, ввімкнені в Інтернет. Дана тенденція найбільш яскраво прослідковується на молодому поколінні, але на мою думку, не далеко той день, коли це буде повсюдно. Так як ця тенденція не піддається змінам, ми вирішили її використати. Ми подумали про те, чому б нам не зробити так, щоб спочатку анімація відбувалася онлайн, а потім автоматично переходила в реальне життя офлайн. На основі цього ми придумали сайт, який назвали «Добродел».

Наразі сайт налічує більше 2000 тисяч учасників, більше 600 проектів, кожен українець може презентувати свою ідею на Доброделе, де повинен коротко та чітко її описати, зазначити, яка допомога та ресурси необхідні для досягнення цілі, підключити до інформації якусь візуалізацію, вказати місто чи область, з якої походить ідея. Інша людина, яка має таку ж мотивацію – допомогти людям, своїй громаді, може знайти на Доброделе інформацію, про проведення певних заходів і прийняти у них участь. Саме таким чином відбувається процес анімації.

Ми постійно наводимо приклад, якщо ви хочете допомогти у вирішенні якоїсь проблеми, варто звернутися за допомогою до Добродела. Наприклад, у дворі нам ніде зібратися, тож варто зробити лавку і який-небудь столик. На сайті Добродела описуємо, що нам необхідно – банка фарби, 5 дощочок, 100 цвяхів, потрібна також допомога волонтерів. І якщо один з мешканців цього двору побачить цей анонс на

сайті та згадає, що у нього десь у гаражі залишилася банка фарби, тож він ставить клік і галочку допомогти банкою фарби у розділі даного повідомлення. Потім нам приходять повідомлення, наприклад, що дядя Вася може допомогти нам банкою фарби з гаражу. Тоді ми телефонуємо дяді Васі пропонуємо разом долучитися до роботи. Як результат, ми пишаємося нашою спільною роботою і обмірковуємо як ще можна покращити нашу громаду. Таким чином Добродел переводить спілкування людей із віртуального до реального і, безумовно, є корисним для громади.

Донордел також може запропонувати багато корисного іншим цільовим аудиторіям, окрім громаді. Ми виявили три дещо менші аудиторії: перша – аніматори; друга – ті, хто навчає аніматорів (наприклад, громадські організації такі як Інститут соціокультурного менеджменту, Ахалар, ЗУРЦ); третя цільова аудиторія – бізнес, фонди.

«Якщо ви хочете допомогти у вирішенні якоїсь проблеми, варто звернутися за допомогою до Добродела»

Підтримуючи зв'язок з Доброделом, аніматор отримує можливість швидко візуалізувати й поширити свою ідею, тобто не просто на словах пояснювати чого ви хочете, а за рахунок демонстрація ідеї на всеукраїнському сайті з візуалізацією, коментаріями та відгуками людей. На скільки мені відомо, декілька наших аніматорів отримали допомогу завдяки тому, що показали свою справу на Доброделе. Наприклад, один хлопець із Полтави отримав приміщення для втілення своєї ідеї, проте до цього він довгий час намагався доказати іншим, що його ідея є цікавою, але його так ніхто і не підтримав, до ти пір поки він не запропонував розглянути цю ідею на сайт, де вона була описана. Тому, як висновок – сам факт наявності презентації допомагає.

Зрозуміло, що ці три цільові аудиторії мають зручності від того, що всі їхні справи завжди є доступними онлайн. Також це чудова можливість надавати консультації та поради іншим, адже кожен з вас може допомогти іншій людині, написавши свою пораду під його представленою ідеєю.

Аніматор отримує можливість інтеграції Добродела із соціальними мережами як можливість залучення нових людей до справи. В цілому допомогти важко, адресно завжди легко, вказавши чітку ціль допомоги, ідеї і тому подібне. Також Добродел пропонує аніматору зробити адресну пропозицію бізнесу.

Що отримують ті, то навчає та допомагає просування анімації в цілому у країні? Перш за все, наша основна задача, як тих хто супроводжує та навчає, це консультування, надання навчальних матеріалів, тому, виходячи з цього, сайт допомагає зробити це простішим. Ми завжди можемо прокоментувати, залишити побажання, проаналізувати, що виходить, а що ні.

На Доброделє для нас є можливість бачити рейтинг справи – це те, як платформа сама оцінює активність людей на сайті, за рахунок відвідування сторінки, коментування постів, добавка в обране, допомога, оновлення – завдяки чому зростає рейтинг. Тому, якщо я моніторю проект я завжди бачу вдалий він, чи ні. Адже, якщо рейтинг не високий – це означає, що людям не цікаво заходити на цю сторінку та цікавитися ідеєю, що там описана. Це може бути причиною того, що ініціатор десь, щось допрацював, слабкий зв'язок з людьми.

Цікавою функцією на сайті є оновлення, як одна із можливостей після репрезентування своєї ідеї поступово оновлювати її, повідомляючи аудиторії про проведені вами заходи із фото та відео ілюстраціями. Тож якщо я бачу, що у даної справи, ідей велика кількість проведених заходів, оновлень, я бачу, що дана ідея живе і дає результати. Для мене, як для спостерігача та того, хто супроводжує, цей показник є важливим.

«Підтримуючи зв'язок з Доброделом, аніматор отримує можливість швидко візуалізувати й поширити свою ідею, тобто не просто на словах пояснювати чого ви хочете, а за рахунок демонстрація ідеї на всеукраїнському сайті з візуалізацією, коментаріями та відгуками людей »

Для нас дуже важливо мати готовий звіт, тому Добродел дає можливість «не бігати» за гратодавцем, донором та пропонувати їм звіт про зроблену нами роботу, що фінансувалася за їх підтримки. Звітом є те, що описувало вами на сайті – різні акції, опитування, відгуки про діяльність від учасників.

Що дає Добродел тим, хто фінансує справи (бізнес, донорські організації)? Наприклад, вигода для бізнесу – реклама у соціальних мережах. Для того, хто дав кошти важливо, щоб була можливість перевірки того як ці кошти використовуються і на що витрачаються, повинна бути прозорість та результативність справи.

Як працює функціонал залучення коштів від бізнесу? Якщо я аніматор і захотів взяти у бізнесмена 1000 гривень, я приходжу до нього не просто з прохання а із

пропозицією – давайте ви дасте мені гроші, а я вам забезпечу рекламу вашого бізнесу у соціальних мережах. Якщо бізнесмен погоджується, то 1000грн. перераховується на платформу Добродела. Для того, щоб 1000грн. стала моєю як аніматора, перерахувалась мені на проект цільова аудиторія (ті, хто є в мережі) повинна зайти на Добродел і здійснити наступну дію – натиснути на кнопку «поділитися» справою. Якщо не поділилися, то значить, що невелика частина із зазначеної суми, яка була обговорена з бізнесменом, переходить на підтримку доброї справи – ваш проект. Таким чином, якщо була заявлена 1000 грн. і кожен клік перераховує лише 5 грн., то необхідно 200 кліків, тобто 200 осіб мають зайти на сайт, ознайомитися з проектом і клікнути на перерахування 5 грн., щоб підтримати вашу ініціативу. Ви запитаете «а де ж тут реклама?» - реклама з'являється у соціальній мережі на вашій сторінці як тільки ви натиснули на кнопку «поділитися», де публікується певний пост «я підтримав таку-то добру справу, дякую спонсору ...». Як результат спонсор отримує 200 рекламних постів.

***« Аніматор отримує можливість інтеграції
Добродела із соціальними мережами як
можливість залучення нових людей до справи »***

Що є викликом для аніматора? Задача аніматора домовитися з бізнесменом, «розкрутити» свою локальну громаду, надихнути її, сказавши «друзі, я роблю цю справу для вас, підтримайте мене, зайшовши на сайт Добродел і клікнути на підтримку моєї ідеї». Таким чином ми переходимо в ситуацію «виграш-виграш» - громада отримує реалізовану справу, люди дізнаються про добрі справи, що відбуваються навколо них; спонсор отримує рекламу; і врешті-решт будь-який користувач, який просто клікав на підтримку певної справи, автоматично стає благодійником. Наразі дана функція працює для локального бізнесу.

Хотілося б розповісти про майстер клас, що буде проводитися для вас. На майстер класі ми будемо працювати зі своїм тілом, як через тіло можна віднайти взаєморозуміння із самим собою, з іншими людьми, відповідно і з громадою. Ми будемо робити певні вправи на рівні експериментів і самостійно віднаходити відповіді на те, що ми відчули, зрозуміли та до якого висновку дійшли.

Людмила Афанасєва

Учасниця «Школи громадської участі – I»

ГО «Оберіг»

м. Ірпінь, Київська область

1.6. Тема виступу: Досвід діяльності ГО інвалідів «Оберіг» з розвитку громад

Хотілося б почати з самого приємного, у нас є традиція, коли кудись приїжджаємо, дітки завжди передають сувеніри. Основна задача громадської організації «Оберіг» - це знайти дітям спілкування, мамам надати підтримку, тому що люди з особливими потребами є завжди «покинуті», нажаль, дуже складно у нас в країні з такою категорією людей. Але за чотири роки наша організація могла добитися, щоб в Ірпіні відкрили Центр творчості, в тому числі і для інвалідів. Ми навіть добилися, молодь брала участь у гуртках, консультуватися з психологом, процедури масажу. Наша організація розпочала свою діяльність з 2011 року. Мені пощастило потрапити до Інституту соціокультурного менеджменту на тренінги, що дало мені дуже велику впевненість в собі. Коли я тільки відкрила організацію, в цей же час попала і на тренінг, що дало такий ривок, завдяки якому я в 2012 році пройшла більше 10 тренінгів у різних організаціях.

У нашій роботі нам допомагають волонтери, мої друзі, студенти. Як такого фінансування в нашій організації немає, ми виживаємо за рахунок виставок та продажів творчих поробок, наприклад, сумки, на пошиття яких ми виграли в 2012 році 1000грн.. Цей проект до сих пір успішно реалізується, ми самі шиемо такі сумки, малюємо на них, проводимо майстер класи в парках, на виставках. В цьому році ми навчилися вже робити канзаши, бантики, адже це корисна справа, на цьому можна заробити кошти. Якщо є такі організації, де є творчість чи є потреба в грошах, то можна робити всякі поробки та продавати їх. Я вчу дітей та їх батьків, що не треба ходити побиратися та просто просити, треба зробити якусь річ своїми руками і потім провели якусь акцію, де б продали такі вироби. От зараз ми збираємо кошти на Новий рік, щоб провести свято для дітей, задля цього ми наробили ляльок мотанок, новорічних ангелів і продаємо це все. Нам допомагають волонтери з університету Шевченка, оскільки там є соціальна робота і студенти проходять практику у нас в організації. Я також поїхала до університету і домовилися з керівництвом про те, що ця акція не буде одноразовою, ми підпишемо договір про співпрацю, тому що одні студенти

випустелися, нові прийшли і, відповідно, будемо працювати з новим курсом.

Наші заняття проводяться для дітей з обмеженими можливостями безкоштовно, а інші дітки вносять фінансову допомогу, наприклад, для сплати оренди приміщення. Зараз ми впроваджуємо трудотерапію, декілька дітей отримують гроші за поробку, як результат ми спостерігаємо позитивні зміни в дітях, вони охоче беруться за творчу роботу. Також ми залучаємо батьків до роботи, оскільки деякі діти з особливими потребами не можуть самостійно зробити виріб, тому їм у цьому також допомагають батьки. У нас діють такі проекти: арт-терапія, трудотерапія, фототерапія. Ми тісно співпрацюємо з бібліотекою, де нам надали приміщення для роботи, де з нового року ми плануємо знову ж проводити там заняття. Ми поширюємо думку, що люди мають допомагати один одному, наприклад, не тільки грошима допомагати нам, а й різними матеріалами, зокрема нитками, пензлики чи ще якісь знаряддя для творчості. Багато хто відгукнувся на нашу пропозицію і ми таким чином позбавилися від фінансової залежності. Ми працюємо при церкві, бібліотеці і люди приносять нам матеріали, ми давно працюємо, тому нас знають багато людей.

« Головне завдання нашої організації це підтримка дітей »

Головне завдання нашої організації це підтримка дітей. Відкритий Центр творчості не задовольняє інших потреб, оскільки потрібен також реабілітаційний центр. Ми вже чотири роки працюємо над розробкою реабілітаційного центру, нажалі допомоги від влади ми не отримуємо, адже у бюджеті немає коштів. Ми часто з дітьми їздимо на екскурсії, до нас приїжджають різні люди, зокрема, одна жінка фізик, яка проводила разом з дітьми різні наукові експерименти з фізики, наступного дня нас приходять інші волонтери і вчать діток пекти пиріг, варити борщ. Ми також раніше часто вишивали, але зараз припинили, тому що не має належного приміщення для цієї роботи. Ми сподівалися, що нам дадуть окреме приміщення, де ми можемо зробити вишивку і ремонт одягу для інвалідів, тому що не всі мають змогу відремонтувати одяг в ательє, але влада нам окремого приміщення не надала. Тому, виходячи з цього, згодом ми зробимо свій центр, оскільки досвід є.

Влітку ми проводили заходи при церкві, де малювали з дітками. Також ми співпрацюємо з міською радою, особливо з відділом культури, вони нас часто запрошують до співпраці. Я працюю волонтером в громадській організації «Відгук». За чотири роки своєї діяльності, хочу похвалитися – батьки дітей нарешті зрозуміли, що вони можуть робити різні поробки разом з дітьми, ми налаштовуємо їх на позитивне мислення. В наших планах відкриття Інтернет-магазину, де ми будемо продавати поробки дітей.

Володимир Орос

Учасник «Школи громадської участі – I»

Центр молоді «ДОБРО»

м. Добропілля, Донецька область

1.7.Тема виступу: Як створити центр місцевої активності

Наша організація була відкрита у 2010 році. Через певний час я потрапив на одну конференцію, що проходила в місті Ірпінь, на якій було багато виступаючих і з огляду на їх виступи здавалося, що це наукова конференція, але потім, як виявилось, це були громадські активісти, які мали вже багаторічний досвід і пройшли певні школи, де здобули знання роботи у громадському секторі. І ось для мене Інститут соціокультурного менеджменту став школою, який потім передав до центру «Ахалар», який став для мене вже своєрідним вузом, і зараз я вже співпрацюю із Західноукраїнським ресурсним центром, який став для мене вже місцем практики. В майбутньому планую вже сам навчати нових громадських активістів, на основі набутих знань.

Декілька років ми намагалися доказати місцевій владі, що у місті є потреба створення певного простору для вільного зібрання людей. І першою «ластівкою» допомоги, що промайнула, це коли я отримав на тренінгу Інституту соціокультурного менеджменту збірник про Центри місцевої активності, де матеріал був детально розписаний саме з наукової точки зору. Ми показали даний збірник відділу культури, який потім передав його профільному заступнику мера, де врешті решт вирішили при Будинку культури відкрити Центр місцевої активності. Центр місцевої активності став місцем для зібрання людей, які хочуть поділитися своїм досвідом, вміннями чи просто цікаво провести час з дітьми. Але реалізація цілі відкриття Центру місцевої активності мала тернистий шлях. Чотири роки ми тільки-но і намагалися пояснити важливість даної ідеї, тож коли місцева влада та бізнес зрозуміли, що у цьому є потреба, ми дещо навіть були не готові до даного рішення, оскільки багатолітнє непорозуміння виснажило нас. Все ж таки, коли ми приступили до реалізації відкриття, ми зіткнулися з проблемою недостачі саме із громадського сектору. Тобто людей, які приходили та допомагали будувати вистачало, а людей, які мали б проводити певні заходи – не вистачало і заповнити заходами принаймні тиждень було важко. Тому ми зібрали декілька громадських

організацій, наприклад, м. Горлівки, де досить ефективно працював молодіжний парламент, вони створили молодіжний центр, тож вони нам надали корисні поради, що і як потрібно робити. Все ж таки декілька місцевих організацій об'єдналися, завдяки чому вже пішли більш детальні переговори.

Наш Будинок культури належить Міністерству вугільної промисловості, а шахту орендувала компанія ДТЕК, відповідно, разом із будинком культури. Тому відкриваючи Центр місцевої активності у нас в якості бізнесу була саме компанія ДТЕК, зі сторони влади – депутати та начальник відділу культури. Ми намагалися з'ясувати, що їм необхідно, громадським організація та чого потребує громада. Коли ми знайшли точки дотику, було вирішено надати приміщення на безоплатній основі, лише ремонт був зроблений за наші кошти. На проведення ремонтних робіт ми самостійно збирали кошти серед знайомих та небайдужих до ідеї. Ми зустрічали багато скептиків, які стверджували, що це лише відмивання грошей і тому подібне. До ремонту зацікавлені люди залучалися на годину, дві, тобто у кого була яка можливість, чи то після роботи прийти допомогти, чи у вхідні приходили ремонтувати. Отже, власними та волонтерськими силами ми привели приміщення до ладу.

До офіційного відкриття Центру місцевої активності долучилися місцева влада та компанія ДТЕК, що так чи інакше мали зиск з цього. Не офіційне відкриття ми провели у формі дитячого свята, яке відвідало більше 150 осіб. На призи за участь у конкурсах ми також самостійно назбирали кошти, апаратуру нам надала музикальна школа. Наступне до чого ми приступили, це заповнення простору цього Центру. Першим було організовано кіноклуб, де проводилися обговорення, що є важливим явищем у громаді. Потім був створений дитячий клуб, перша половина дня присвячена роботі з дітьми. Усі заходи поводяться безкоштовно, ми не просимо у влади коштів і намагаємося отримувати фінансування через гранти. Ми провели тренінги для наших активістів, на даний момент виграно три проекти.

Навколо Будинку культури є парк, у якому ми проводили суботник, до участі залучали усю громаду. У нас існує сумісна діяльність місцевої громади та переселенців. Добропілля стало своєрідним центром для трьох районів, в інших районах функціонують гуманітарні штаби, які за нашої підтримки виграли апаратуру. Тимчасово у Центрі надається гуманітарна допомога. Проводяться заняття з арт-терапії, саме цій тематиці був присвячений один із наших проектів. Ми побачили, що арт-терапевтичні заняття допомагають людям розкритися, повернутися до життя й стають корисними для громади. Дана ідея першочергово орієнтувалася на жінок з метою перетворення свого хобі у бізнес.

Чотири громадські організації, міська рада і компанія ДТЕК взяли участь у створенні Центру місцевої активності. Наразі ми виходимо на етап того, що Центр буде працювати на повну потужність.

Наталія Заброцька

*Учасниця «Школи громадської участі – I»
ГО «Золоті роки»*

м. Львів

1.8.Тема виступу: Досвід з розвитку місцевих громад громадської організації «Золоті роки»

Для мене колись все почалося із центру «Ахалару», де я дізналася про Інститут соціокультурного менеджменту і про проект «Школа громадської участі». Коли я потрапила до Школи, де пройшла навчання і вбирала знання, що допомогли у діяльності вже після завершення навчання. До мене одного разу подзвонив Леонід Жовтило, який запропонував щось зробити на день соборності України, і з цього власне все почалося. Разом із Володимиром Оросом, Станіславом Черногором, Леонідом Жовтило у нас в 2013 році відбулися телемости, що проводилися неодноразово. Я хочу сказати, що це мене настільки зарядило і я віднайшла своє призначення – створення зв'язків між людьми. Спостерігаючи за тим, що більшість створює Центри місцевої активності, я вирішила для себе, що я хочу свою рідну школу зробити Центром соціальної активності.

Коли поставиш собі ціль, вона до чогось приведе. В мене є декілька ініціатив, наприклад, в громадській організації «Золоті роки» я працюю зі старшими людьми, створила психологічно-комунікаційну школу для старших людей і проводжу тренінги. Але хочу все ж таки акцентувати увагу на ініціативі «телемости», оскільки вона є ближчою до вас. Ця ініціатива є для мене джерелом натхнення.

Отже, з Дніпропетровськом у мене були переговори протягом трьох років, зокрема, з Олександром Мітьковим ми часто зустрічалися на різних заходах, обговорювали створення спільного проекту і нарешті ми дійшли до справи. Олександр Мітьков та Віталій Моргун займаються створенням цікавих мультимедіа, ми написали проект, де в рамках якого будуть показані мультфільми в школі у 2016 році. Я поїхала в майстерню «Минуле різне, майбутнє спільне», яку проводили тренери з Німеччини, вони працюють над вирішенням конфліктних

ситуаціях між Грузією та Абхазією, у їх напрацюваннях є багато корисних методик, які вони передали і нам. Тож вони нам сказали, що потрібно робити спільні ініціативи з учасниками майстерні. Перша думка, яка в мене виникла – зробити центр соціальної активності. Друга думка виникла завдяки щирій любові до міста Львів, адже я себе відчуваю повноцінною Львів'янкою. Зараз у нашому місті спостерігається така ситуація, що у місті дуже багато переселенців і потрібно будувати з ними діалоги, треба комуні кувати, щоб позбутися якихось власних дещо негативних упереджень. Задля цього я познайомилася з жінкою із Краматорська Олією Ярибіною, тож ми створили спільний проект «Львів – спільне в різному», адже як виявилось, переселенці хочуть пізнавати львів'ян, їх звичаї, традиції, культуру і вони просто жадають, щоб ми їм про це все розказали. Ми у свою чергу зрозуміли, що люди із Східного регіону більш ділові, цілеспрямовані, активні, які досягають своєї мети. Ми це все виявили і розробили спільний проект «Жива бібліотека».

«Хочу все ж таки акцентувати увагу на ініціативі «телемости», оскільки вона є ближчою до вас. Ця ініціатива є для мене джерелом натхнення»

Ми розробили три проекти, і от в рамках проекту «Львів – спільне в різному» у нас проходили діалогові зустрічі між переселенцями зі Сходу і львів'янами, де ці зустрічі закінчилися столом з вишитою картиною, і це є дуже класно, адже це є наша національна ідея. Друга частина проекту – це об'єднує різноманіття. Я разом з Олександром Мітьковим домовилися, що я дистанційно передам німецьку методику, на основі якої вони вже зробили тренінг по роботі з картою, все підготували для телемосту. До допомоги також залучився Віталій Моргун і взагалі для реалізації ідеї зібралася ціла команда. Коли вони отримали методику, вони запустили її по всім класам у школі, а потім провели діалог за допомогою телемостів. Після того як у Дніпропетровську подивилися презентацію по телемосту, з'явилося багато охочих поїхати до Львова. Отже, діалогові зустрічі мали реальний ефект.

Олена Попова

*Учасниця «Школи громадської участі - 2»
Клуб активного відпочинку Адреналін
м. Запоріжжя*

1.9.Тема виступу: «Туризм як інструмент соціальної анімації громади»

Хотілося б розпочати свій виступ зі слів Оскара Уайльда «Лікуйте душу відчуттями». Мене часто запитують «Що таке КАВА? Мова йде про каву?», у відповідь я пояснюю, що «КАВА» - це клуб активного відпочинку «Адреналін». Відповідно, «Адреналін» це мережа спортивних залів у м.Запоріжжя.

Отже, КАВА (клуб активного відпочинку «Адреналін») у місті Запоріжжя, створений для тих, хто любить екстрим, активний відпочинок в дружній компанії та яскраве життя. Клуб активного відпочинку «КАВА» виник в Херсоні, на базі туристичного клубу «Адреналін» в далекому 2008 році. Його творцем і головним натхненником був студентський лідер і громадський діяч Олександр Подолян. Основною місією клубу є надання якісного, змістовного і доступного відпочинку для молоді, пропаганда здорового способу життя. Ідею підхопили Сашині друзі - лідери студентського життя по різних містах: Київ, Кіровоград, Харків, Одеса, Запоріжжя та інші. Так з'явилася неформальна молодіжна тусовка майже всеукраїнського масштабу. Приїжджаючи в інше місто, знаючи що там є КАВА, ти міг сподіватися на притулок і підтримку. І це було здорово.

Моє знайомство з клубом сталося на всеукраїнському проекті «Зимова кава 2009» - відпочинок в Карпатах, де зібралися учасники з усієї України, більше 100 осіб. І ось вже восени 2010 року в м. Запоріжжі відбулася офіційна презентація клубу КАВА в Запоріжжі, якраз на день міста і день козацтва - 14 жовтня.

Наш девіз «живи активно-мисли позитивно». КАВА має представництва майже в усіх великих містах України, зокрема, у Києві, Харкові, Львові, Кривому Рогу, Дніпропетровську, Запоріжжі, Миколаєві, Херсоні.

Ми популяризуємо активний відпочинок у нашому місті Запоріжжя, наприклад, запливи на байдарках, водні прогулянки на човні «Драгонбот», де 20 осіб гребуть і одна барабанить.

Ми постійно подорожуємо по Україні, зокрема у 2015 році відбулася поїздка на «Чайний фестиваль» у селі Іванівка Херсонської області з 6 по 7 червня. Ми накуштувалися всілякого чаю, відкрили для себе дивну природу Херсонщини та познайомилися з справжньою берегиною українських традицій пані Ольгою. А дещо раніше ми їздили на Фестиваль повітряних куль у Кам'янець-Подільський 16-17 травня. Місто Кам'янець-Подільський - надихає на романтику навіть найзавзятіших скептиків і циніків, адже навкруги найбагатша історія, красиві парки і смачна їжа в кафе «Витребеньки». Якщо якось відвідаєте це місто у травні, обов'язково сходіть на фестиваль повітряних куль.

Наш девіз

«живи активно - мисли позитивно»

Поїздка до Одеси на День Незалежності. Їздити в Одесу на головне свято країни стало вже доброю традицією. Є у нас і улюблене місце: наметовий табір альпклуб Одеси. Тут і скалодром, і дитячі майданчики, атмосфера просто чудова, намети стоять практично на березі моря і це в самому центрі міста. Не так давно діяв проект «Точка перетину 2013», в рамках якого відбувалися походи по Криму.

Соціальні проекти є частиною нашої діяльності. Наприклад, благодійний проект для дітей учасників АТО, де спільно з Дариною Дордой, і її проектом «Світ надії» організували та провели поїздку у Васильівку для 30 дітей і дружин учасників бойових дій. Дивлячись на цих дітей я вірю, що у нашої країни є Майбутнє і коли вони виростуть, не стануть ламати лавочки та розмальовувати під'їзди. Вони пам'ятатимуть, якою ціною їм це все дісталось. Також варто згадати про інші соціальні ініціативи: міський квест «Коко є»; Акція до дня Святого Миколая «Подаруй дитині іграшку»; «Вертеп на Сході».

У нас діє соціальний проект «Дивовижне Запоріжжя», що передбачає екскурсії по місту Запоріжжя та його околицям. Вже було проведено дві екскурсії «Сакральна Хортиця - 1» та «Сакральна Хортиця - 2».

Отже, головне - це душевна компанія, коло друзів і однодумців, готових тебе підтримати у важку хвилину. КАВА за активний спосіб життя «живи активно – мисли позитивно».

Толстік Микола

*Учасник «Школи громадської участі – 2»
ГО «Школа життя», с.Нова Чернещина,
Сахновщинський район,
Харківська область*

1.10.Тема виступу:«Школа життя» як інструмент розвитку громади

Громадська організація «Школа життя» була створена у 2009 році мешканцями с. Нова Чернещина, Сахновщинського району Харківської області. «Школа життя» має на меті сприяння позитивним перетворенням у громаді, соціально-економічному розвитку території шляхом залучення до інтеграційних європейських процесів, а також розвитку міжнародного співробітництва в усіх ланках суспільного життя та проведенню культурної, освітньої діяльності, направленої на вирішення нагальних проблем членів громади. Перший проект, який реалізувала ГО був проект спільної ініціативи ПРООН та Європейського Союзу «Місцевий розвиток орієнтований на громаду». Дякуючи проекту в місцевій школі було проведено енергозберігаючі заходи.

В подальшому було реалізовано два проекти благодійного фонду «Громадські ініціативи» м. Харків за підтримки «Філіп Морріс Україна», які були направлені на підтримку навчального закладу. Покращення матеріальної бази не гарантує нам безхмарного життя, оскільки навчальний заклад був малокомплектним існував ризик закриття школи. Ми почали шукати союзників, однією з організацій, які займалися збереження шкіл був Східноукраїнський Центр Громадських Ініціатив м. Луганськ. У 2012 році прийняли участь у проекті - «Підтримка громадських ініціатив на користь збереження шкіл у малих громадах» за програмою «Разом до збереження та розвитку освітніх послуг в малих громадах» за фінансової підтримки Міжнародного Фонду «Відродження». Результатом цього проекту було видання книги «Як зберегти школу у власній громаді: керівництво до дії».

Після завершення проекту Міжнародному Фонду відродження сподобалось чим ми займаємося і нам запропонували прийняти участь у конкурсі грантів на

проведення адвокати компаній на за програмою - «Громадянському суспільству – належне врядування». Таким чином ми реалізували адвокати компанію «Збережемо нашу школу».

У 2013 році знову разом з Східноукраїнський Центр Громадських Ініціатив ми реалізували проект «Розвиток шкільних сайтів», що є частиною програми

«Укріплюємо зв'язки між школою та громадою» за підтримки програми Малих грантів Корпусу Миру США. Результатом цього проекту було створення шкільного сайту та сайту громадської організації.

Наступний проект 2014 рік – «Демократичне врядування в школі»: семінар-тренінг у сфері освіти для демократичного громадянства і прав людини (ОДГ/ОПЛ), спільний проект Міністерства освіти і науки України, Європейського Центру Вергеланда (EWC, Осло), Ради Європи та Міністерства закордонних справ Норвегії. Результатом цього проекту було покращення шкільного самоврядування та затвердження конституції школи.

«Школа життя» має на меті сприяння позитивним перетворенням у громаді... »

2015 рік - Посилення спроможності місцевих громад до врегулювання конфліктних ситуацій через застосування підходу «Не нашкодь» Результатом проекту було проведення тренінгу в громаді по вирішенню конфліктних ситуацій серед мешканців. (Оскільки в громаді є армянська, азербайджанська та українська громади інколи виникають конфлікти).

Розвиток школи також не стоїть на місці. У школі ми реалізували ще два проекти.

Зокрема, «Абетка моєї країни» учні створювали абетку України (На кожен букву писали вірші та твори). За результатами проекту наші учні отримали можливість поїхати у Брюссель, Лондон, Берлін з акцією «Діти України – дітям Європи» (але все ще якось підвішено, думаю через місяць розясниться).

«Etwinning Plus» - це спільнота вчителів Європи да наші учні реалізують спільні проекти з європейськими школами.

Отже, ми не стоїмо на місці, а рухаємося вперед, розвиваємо свою громаду, рідну школу, власну громадську активність.

Олена Кочанова

*Учасниця «Школи громадської участі - 2»
ГО «Центр інноваційного розвитку «Персона»
м. Павлоград, Дніпропетровська область»*

1.11.Тема виступу: ШАНС: Школа Активних Навиків Соціуму як спосіб активізації громади

Більше року тому, влітку 2014 року в Павлограді була створена ініціативна група з трьох осіб: Олена Кочанова - підприємців, Альбіна Бугу – пенсіонери – педагог - музикант і Тетяна Карнаухова - бухгалтер- підприємець. Основним завданням ініціативної групи було створення культурно-освітнього проекту для місцевої громади. Завдяки громадському активісту Іларіону Власенку (учасник «Школи громадської участі - 2»), ми дізналися про можливість пройти спеціальну підготовку з розробки і впровадження проектів та ініціатив у в життя, і ми подали заявки на «Школу громадської участі -2». Школа Інституту соціокультурного менеджменту дала конструктивну базу знань, методик і поштовх до активних дій в нашій місцевій громаді. Завдяки цій підтримці, вже в червні 2015 року розпочав свою діяльність проект «ШАНС» - Школа Активних Навичок Соціуму в Павлограді. Автор і керівник проекту Альбіна Бугу.

Проблема, цілі та завдання проекту, стають зрозумілими після відповіді на питання, зокрема, вам знайомий «головний біль» під назвою «Що робити?». Існує маса рекомендацій, відповідей на це питання. Але як знайти свій особистий «рецепт щастя» серед цього різноманіття? Багаторічні пошуки, методом проб і помилок, допомогли ініціаторам проекту знайти прості ефективні практичні інструменти дії.

ШАНС (Школа Активних Навичок Соціуму) - це серія авторських тренінгів (всього їх 8), кожен з яких присвячений певній сфері життя сучасної людини:

1. Відносини «Взаємовідносини. 5 «недоторканих»
2. Фінанси «Відносини. Секс. Гроші»
3. Здоров'я «Менталітет Здоров'я»
4. Розвиток / Освіта «Код Особистості»
5. Кар'єра / Бізнес «Пріоритети Професіоналізму»

6. Сім'я «Рецепти Сімейної Стабільності»
7. Хобі / Творчість «Створення нової Реальності»
8. Відпочинок / Розваги «Вільна Перезавантаження»

Проект пропонує людям у громаді багато можливостей. На тренінгах ми разом: будуємо особистий простір позитивних взаємин; досліджуємо закономірності руху і зростання фінансового потоку; діємо «тут і зараз», створюючи нову реальність у громаді; вчимося насолоджуватися тим, що закладено в нас від народження; знаходимо своїх «ключових» партнерів і справа життя; використовуємо досвід наших предків і створюємо свою систему сімейних цінностей; відкриваємо через свій творчий потенціал «двері» нових можливостей; реалізуємо свій шанс бути особливими і значущими. Наші результати - перший тренінг для 20 учасників з місцевої громади і перші міні-гранти 2000 грн. від Центру підтримки Громадського і культурних ініціатив «Тамариск», а також тренінг з профорієнтації «Довіра між батьками та дітьми-запорука успішного майбутнього» моїх рук справа.

У липні 2015 року наша команда взяла участь у спільному проекті «Тамариск» - проект «Розбудова партнерства для Зменшення наслідків конфлікту у Дніпропетровському регіоні» для ВПО м. Павлограда, діалоги провели Віталій Моргун і Олександр Мітьков (учасники «Школи громадської участі – 1»). 26 серпня 2015 року створена і зареєстрована громадська організація «Центр інноваційного розвитку «Персона», яку я очолила. На даний момент в організації 22 людини, 3 групи учасників по 15 осіб в проекті «ШАНС», в січні у першій групі учасників випускний і запуск власних проектів та ідей у життя. З листопада 2015р проект «ШАНС» зареєстрований і просувається через платформу «Добродел» (див. виступ 1.5). З жовтня 2015 року працює дитячий проект «Школа Принців і Принцес» на базі ЗОШ № 7, керівником проекту є Олександра Лузяніна.

За рекомендацією Інституту соціокультурного менеджменту і Руслана Краплича (громадська організація «Фундація імені князів-благодійників Острозьких» м. Рівне), я успішно поступила в УКУ Інститут Лідерства та Управління на магістерський рівень «Управління неприбутковими громадськими об'єднаннями», отримавши грант на оплату навчання від ІСАР "Єднання" у розмірі 14000грн., що допоможе створити стратегію розвитку на роки вперед і професійний бізнес-план організації.

Величезна подяка команді Інституту соціокультурного менеджменту та Леву Абрамову за професіоналізм у розробці програм навчання, підбір висококласних тренерів і учасників, за підтримку, натхнення і стимули!

РОЗДІЛ II. РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ НА МАЙТЕР-КЛАСАХ

Андрій Круп'як
Товариство Лева
м. Львів

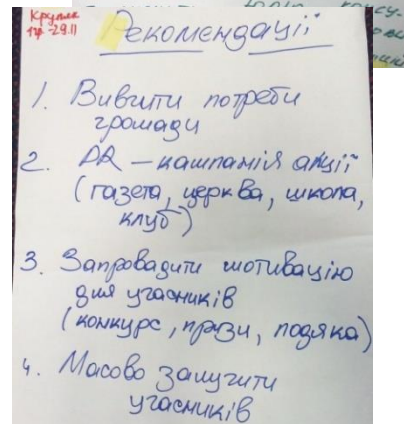
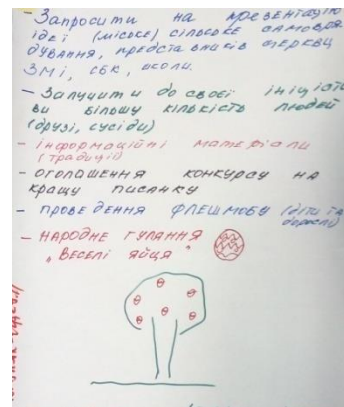
2.1. Тренінгова сесія «Складні ситуації в громаді: робота з кейс-стаді»

На даній сесії учасники аналізували різні випадки роботи в громаді, коли прикладається багато зусиль, а результат відсутній. У груповій роботі намагалися знайти рішення даних ситуацій, виробити алгоритм правильних дій роботи в громаді. Напрацюваннями груп стали рекомендації щодо запропонованої ситуації тренером на розгляд: дівчинка Юля з невеличкого селища два роки поспіль прикрашала дерево розписними крашанками, щоб відродити традиції. Але ніхто протягом двох років не підтримував її і вона перестала це робити. Завданням учасників було надати рекомендації (як необхідно було зробити дівчинці), щоб ця ідея була підтримана більшістю громади. Отже, на думку першої групи необхідно здійснити наступний перелік дій:

- запросити на презентацію ідеї (міське) сільське самоврядування, представників церкви, ЗМІ, сільського будинку культури, школи;
- залучити до своєї ініціативи більшу кількість людей (друзі, сусіди);
- інформаційні матеріали (традиції);
- оголошення конкурсу на кращу писанку;
- проведення флешмобу (діти та дорослі);
- народне гуляння «Веселі яйця»;
- призначити Юлю консультантом сільського голови з питань відродження традицій.

На думку другої групи, варто дотримуватися такого плану:

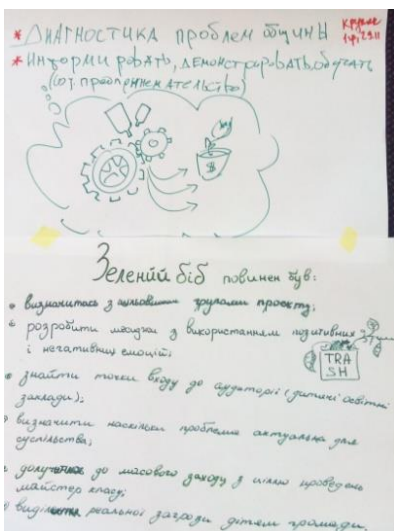
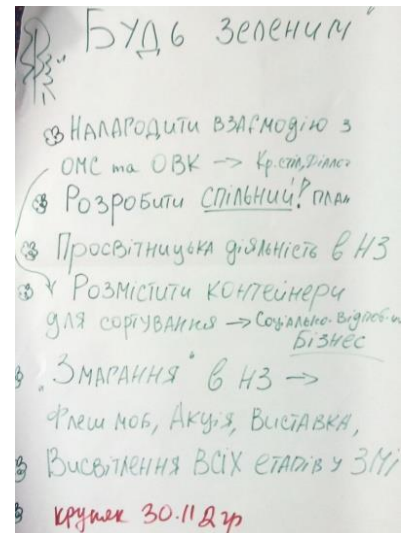
- вивчити потреби громади;
- PR – кампанія, акції (газета, церква, школа, клуб);
- запровадити мотивацію для учасників (конкурс, призи, подяка);
- масово залучити учасників.

Інша ситуативна справа «Будь зеленим» – як залучити громаду до вирішення екологічних проблем. Учасники проаналізували помилки на прикладі одного кейсу – громадської організації «Green Bean» (Зелений біб), що мала за мету сприяння розвитку екологічної свідомості громади. На думку громадської організації, головною проблемою громади – сміття на вулицях, звалища у канавах та ямах. Члени «Green Bean» проводили різні заходи у своїй громаді, зокрема, розповсюджували та видавали інформаційні плакати, бюлетені, проводили концерти й ігри для громади, але це все не дало очікуваного результату і якихось змін у свідомості громади. Відповідно, учасники тренінгу, розглянувши дану ситуацію, надали наступні рекомендації щодо вирішення посталої проблеми.

На думку першої групи, необхідно:

- налагодити взаємодію з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади (за рахунок діалогу, проведення круглих столів);
- розробити спільний план дій;
- просвітницька діяльність в навчальних закладах;
- розмістити контейнери для сортування – соціально-відповідальний бізнес;
- змагання, флешмоби, акції, виставки в навчальних закладах;
- виставлення всіх етапів у ЗМІ.

Учасники другої групи запропонували:

- діагностика проблем громади;
- необхідно інформувати, демонструвати (соціальне підприємництво);
- потрібно визначитися з цільовими групами проекту;
- розробити меседжі з використанням позитивних та негативних емоцій;
- знайти точки входу до аудиторії (дитячі освітні заклади);
- визначити наскільки проблема є актуальною для суспільства;
- долучитися до масового заходу з ціллю проведення майстер-класу;
- виділення реальної загрози дітям громади.

Василь Полуйко

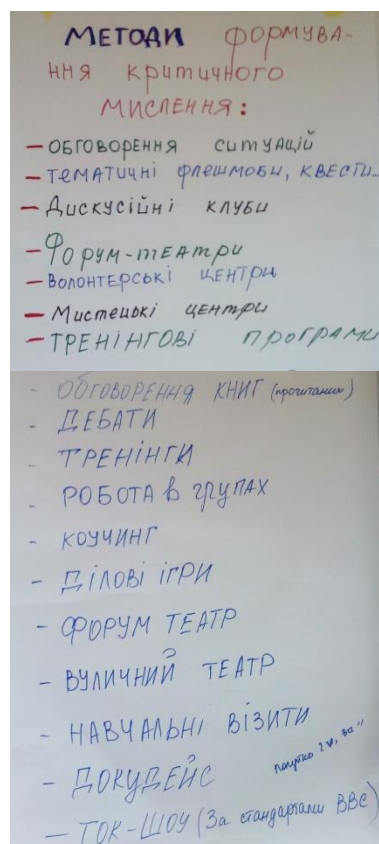
Західноукраїнський ресурсний центр
м. Львів

2.2. Тренінгова сесія «Формування критичного мислення. Дилема Фрейре»

Василь розповів про проблеми формування критичного мислення в суспільстві. Акцентував увагу на тому, що без критичного мислення людина стає схожою на зомбі, на особу, яка не усвідомлює своїх дій, рішень і йде на поводу у маніпулятора. Практичні вправи на тренінгу допомогли учасникам віднайти для себе можливості розвитку критичного мислення, проаналізувати його важливість для роботи у громаді. Попрацювавши у групах учасники презентували наступні нароби.

Методи формування критичного мислення:

- обговорення ситуацій;
- тематичні флешмоби, квести;
- дискусійні клуби;
- форум-театри;
- волонтерські центри;
- мистецькі центри;
- тренінгові програми;
- обговорення книг;
- дебати;
- тренінги, робота в групах;
- коучинг;
- ділові ігри;
- вуличний театр;
- навчальні візити;
- докудейс;
- Ток-Шоу (за стандартами ВВС).

Леонід Жовтило

*Учасник «Школи громадської участі – 1»
ГО «Фонд розвитку ініціативи громади»,
м. Мала Виска, Кіровоградська обл.*

2.3. Тренінгова сесія «Децентралізація та її вплив на розвиток місцевих громад. Роль громадських активістів у цьому процесі»

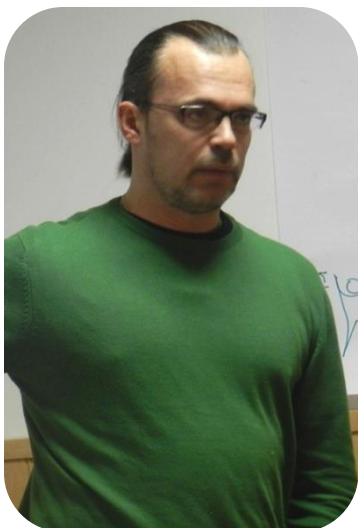
Леонід разом з учасниками сесії обговорював різносторонній вплив децентралізації на життя об'єднаних громад, до яких меж вона може призвести, а також проаналізував законодавчі аспекти даного процесу.

Станіслав Черногор

*Учасник «Школи громадської участі – 1»
ГО «Фонд розвитку ініціативи громади»
м. Краматорськ, Донецька обл.*

2.4. Тренінгова сесія «Громадська робота – хобі, що переросла в професію»

На сесії Станіслав спонукав учасників до обговорення проблем, що трапляються на шляху громадського діяча. Учасники розповідали про свої досягнення, про те як вони вирішували ту чи іншу ситуацію, що спіткала їх у роботі. Також обговорювалися важливі питання щодо роботи з вимушеними переселенцями.

Юрій Трофименко

Центр «Ахалар»

м. Чернігів

2.5. Тренінгова сесія «Робота з тілом як інструмент взаєморозуміння»

Юрій звернув увагу учасників на те, що розуміння сутності співрозмовника допоможе краще віднайти з ним контакт. Зазначив, що наші тілесна скутість заважає нам, вона викликає прояв захисних механізмів, бар'єрів спілкування, обмежує поле наших можливостей та впливу. Тому на даній тренінговій сесії учасники намагалися віднайти гармонію у своїх відчуттях, за допомогою тілесного контакту розуміти інших.

**Олена Кваша,
Анастасія Мусатенко**
*Кіровоградська обласна державна
телерадіокомпанія*

2.6. Тренінгова сесія «Специфіка взаємодії з регіональними телерадіокомпаніями»

Олена надала учасникам практичні поради як правильно поширювати інформацію про свою організацію, яких помилок необхідно уникати, даючи інтерв'ю, яким методам необхідно надавати перевагу, щоб закріпитися у свідомості телеглядача. Учасники мали можливість засвоїти не лише поданий теоретичний матеріал, але й долучитися до практики. Аналізувалися відео сюжети новин на телеканалі Кіровоград (Кіровоградська обласна державна телерадіокомпанія), де акцентувалася увага на тому як гість студії має вести себе перед телекамерою, взаємодіяти з ведучим, особливості мовлення та голосу, позиція у кадрі, у якому одязі приходиться до студії.

На тренінговій сесії розігрувалася ситуація зйомки фрагменту телепрограмми в умовній студії – гість програми (громадський активіст), телеведуча, режисер, оператор. Відповідно, з декількома учасниками були відзняті такі відео сюжети, які потім аналізувалися у групі на наявність помилок у громадського оратора чи, навпаки – рис правильного, професійного поведіння у кадрі. Олена також порекомендувала літературу учасникам тренінгової сесії, яка допоможе їм у професійному зростанні.

РОЗДІЛ ІІІ. ДОДАТКИ

3.1. ФОТОРЕПОРТАЖ

Учасники конференції «Соціальна анімація для розвитку культури та громад-2»

Відкриття конференції, президент Інституту соціокультурного менеджменту,
Лев Абрамов

Пленарне засідання

Тренінгова сесія «Складні ситуації в громаді: робота з кейс-стаді» Модератор: Андрій Круп'як (Товариство Лева, м. Львів)

Тренінгова сесія «Формування критичного мислення. Дилема Фрейре»
Модератор: Василь Полуїко (Західноукраїнський ресурсний центр, м. Львів)

Тренінгова сесія «Децентралізація та її вплив на розвиток місцевих громад. Роль громадських активістів у цьому процесі»
Модератор: Леонід Жовтило (ГО «Фонд розвитку ініціативи громади», м. Мала Виска, Кіровоградська область)

Тренінгова сесія «Громадська робота – хобі, що переросла в професію»
Модератор: Станіслав Черногор (КМГО «Фонд розвитку ініціативи громади», м. Краматорськ, Донецька область)

Тренінгова сесія «Робота з тілом як інструмент взаєморозуміння» Модератор: Юрій Трофименко (Центр «Ахалар», м. Чернігів)

Тренінгова сесія «Специфіка взаємодії з регіональними телерадіокомпаніями»

Модератор: Олена Кваша (Кіровоградська обласна державна телерадіокомпанія)

3.2. Інформація про Інститут соціокультурного менеджменту

Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) – є неполітичною, некомерційною, нерелігійною, недержавною громадською організацією, яка виникла в 2000 році, а в 2001 році була офіційно зареєстрована.

Свою місію ІСКМ вбачає у сприянні демократичній трансформації українського суспільства шляхом підтримки розвитку місцевих громад, незалежного інформаційного простору та інтеграційних процесів на локальному рівні.

Основними напрямками діяльності ІСКМ: освітній; інформаційний; дослідницький.

Основні тематичні пріоритети ІСКМ: розвиток громад; трансформація закладів культури в Центри місцевої активності; розвиток демократичних процесів; сприяння євроатлантичній інтеграції України.

Основні форми роботи ІСКМ: проведення освітніх заходів (семінарів, тренінгів, конференцій); розробка навчально-методичних посібників; проведення досліджень; адвокасі кампаній; інформування цільової аудиторії (тематичні Інтернет сторінки, бюлетені, прес-конференції); адміністрування грантових програм.

Творчий колектив ІСКМ складається з досвідчених фахівців, що знаходяться на постійному шляху професійного й особистісного розвитку. Персонал має досвід проведення досліджень, семінарів, тренінгів, розробки грантових навчально-методичних посібників, Інтернет-ресурсів та адміністрування програм. Компетентність кожного члена команди відповідає вимогам сучасності, корім цього, для реалізації певних завдань наша організація залучає фахівців з відомих та авторитетних українських і польських громадських організацій, зокрема, Центру активності локальної (Польща, м. Варшава), Фундації імені благодійників князів острозьких (Україна, м.Рівне), Західноукраїнського ресурсного центру (Україна, м. Львів), Товариства Лева (Україна, м.Львів), а також випускників «Школи громадської участі».

Основні показники діяльності Інституту соціокультурного менеджменту

Показник	Прояв по рокам	
	2001-2012	2013-2015
Розробка та видання навчальних посібників	11	1
Розробка та видання інформаційних бюлетенів	35	4
Розробка та видання інших видань	9	4
Розповсюдження власних видань	62350	4000
Розпочато проектів	18	6
Завершено проектів	17	7
Проведено конкурсів грантів для НДО	5	-
Підтримано проектів НДО	14	-
Проведено конкурсів для журналістів	3	-
Нагороджено переможців конкурсів для журналістів	18	-
Проведено заходів	97	18
Кількість учасників заходів	1947	408
Кількість статей/сюжетів в ЗМІ, що висвітлювали діяльність ІСКМ	381	30
Проведено досліджень	7	1

Видання Інституту соціокультурного менеджменту

За 14 років своєї діяльності Інститутом соціокультурного менеджменту було опубліковано та розповсюджено багато видань, які стали в нагоді для громадських активістів, працівників закладів культури, представників органів влади та усіх зацікавлених у побудові громадянського суспільства в Україні. Серед видань – науково – методичні посібники, інформаційні бюлетені, дослідження, звіти про діяльність та інші.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Методика надання консультативних послуг регіональним НДО, 2000

У виданні детально розкрито методику надання консультативних послуг регіональними НДО. По кожному з дев'яти основних аспектів діяльності НДО наведено основний теоретичний матеріал, який необхідно знати методисту- консультанту інформаційно-консультативного пункту для надання якісної, системної інформаційної підтримки регіональними НДО. Посібник містить велику кількість завдань та вправ, які дозволять самовдосконалитися методистам-консультантам.

Завдання та вправи можна використовувати під час консультування. Перший наклад посібника став можливим завдяки підтримці Фонду Євразія за рахунок коштів, наданих Агентством Міжнародного Розвитку США та Фондом Ч.С.Мотта, другий наклад здійснено за підтримки Програми Трансатлантичної ініціативи ЄС-США підтримки розвитку громадянського суспільства України.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Інформаційне забезпечення процесу рішення соціальних проблем на місцевому рівні, 2003

ІСКМ в рамках проекту “Розвиток незалежного інформаційного простору в Україні”, підтриманого Фондом Євразія за рахунок коштів USAID, видав навчально-методичний посібник. Дане видання містить наступні розділи: рішення соціальних проблем на місцевому рівні; інформаційний простір та інформаційний обмін; роль інформаційного обміну у вирішенні соціальних проблем; інформаційний потенціал третього сектору;

ЗМІ та громадянське суспільство; традиційні форми взаємозв’язку НДО та ЗМІ та ін. Підручник містить велику кількість вправ та завдань для самоконтролю.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Менеджмент неприбуткової організації. Частина 1, 2003

Зростання ролі громадського сектору в житті нашого суспільства вимагає високого рівня професіоналізму від його лідерів. Особливо це актуально зараз, коли ще не створено систему підготовки керівників НДО на державному рівні.

Саме з урахуванням цих обставин створювалось видання. Першу частину цього навчально-методичного посібника присвячено теоретичним основам менеджменту та громадським організаціям як об'єктам управління. Традиційно видання містить чимало вправ та завдань для самовдосконалення. Видання здійснено ІСКМ та ЦПТІ в рамках проекту підтриманого Фондом Євразія за рахунок коштів, наданих USAID.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Менеджмент неприбуткової організації. Частина 2, 2003

Ефективність діяльності керівника НДО багато в чому залежить від того, наскільки раціонально він планує. Дане видання повністю присвячене розгляду основних видів планування. Особливу увагу приділено такому важливому напрямку, як управління проектами. На прикладах автори розглядають основні етапи процесу: оцінка життєздатності ідей, планування заходів, моніторинг та оцінка, підготовка звіту.

Книга містить вправи для самостійної роботи. Видання здійснено ІСКМ та ЦПТІ в рамках проекту підтриманого Фондом Євразія за рахунок коштів, наданих USAID.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Соціальні технології. Частина 1, 2004

Розвиток громадського сектору в Україні вступає в якісно новий етап, коли особливого значення набуває ефективність роботи кожної громадської організації. Досягти такої ефективності можна лише використовуючи соціальні технології. В даному посібнику автори спробували пояснити, що таке соціальні технології і як вони використовуються. Видання здійснено ІСКМ в рамках Центрально-українського кластеру проектів "Інтеграція місцевих спільнот" при підтримці Фонду Євразія за рахунок коштів, наданих USAID.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Соціальні технології. Частина 2, 2005

Особливого значення останнім часом набуває діяльність громадських організацій, які виступають своєрідним каталізатором активності місцевих громад. Саме представникам таких організацій адресоване це видання. В ньому життя громади автори розглядають в різних аспектах; описують способи та форми взаємодії в громаді; пропонують нові методи навчання та розвитку громади. Зокрема досить детально розглядається зовсім нова для третього сектору України форма співпраці – кластер проектів.

Видання здійснено ІСКМ в рамках Центральноукраїнського кластеру проектів “Інтеграція місцевих спільнот” при підтримці Фонду Євразія за рахунок коштів, наданих USAID.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Технологія оцінки соціальних програм та проектів, 2007

Розробка посібника здійснена за підтримки Фонду Стефана Баторія в рамках проекту «Вдосконалення системи розробки та оцінки соціальних програм». Видання складається з наступних розділів: теоретичні основи оцінки соціальних програм та проектів; основні етапи оціночної діяльності; додатки.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Ресурсне забезпечення громадських ініціатив, 2008

Розробка посібника здійснена за підтримки Фонду Стефана Баторія в рамках проекту “Ресурсне забезпечення громадських ініціатив”. Видання складається з наступних розділів: ресурси в діяльності громадських організацій; людські ресурси – вирішальний чинник діяльності НДО; поняття “фандрейзинг”, джерела фінансування громадських ініціатив; корпоративне спонсорство та методика залучення коштів у підприємців;

соціальне замовлення як форма залучення бюджетних коштів; грант як метод отримання донорської підтримки; додатки.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Інформаційний компонент діяльності НДО, 2009

Для того щоби полегшити шлях громадських організацій у інформаційному просторі та зробити їхню діяльність більш зрозумілою для суспільства, Інститут соціокультурного менеджменту розробив навчальний посібник „Інформаційний компонент діяльності НДО”, у рамках проекту „Підтримка громадських ініціатив”, що фінансується фондом ім. Стефана Баторія за рахунок коштів наданих Фондом Форда.

Посібник складається з таких розділів: роль інформаційного фактора в діяльності громадської організації; інформація, інформаційний простір, інформаційний обмін; інформаційні потоки та комунікативні бар'єри; інформаційні ресурси ндо, їхня характеристика; інформаційний обмін за допомогою усної комунікації; письмова інформація; інформування як вплив на громадськість та органи влади.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації, 2010.

Навчальний посібник дає уявлення про теоретичні та практичні аспекти програмно-цільового методу управління на регіональному рівні. Особливий акцент зроблено на методиці забезпечення прозорості процесу реалізації цільових програм та залученні громадськості до цього процесу. Видання стане корисним порадищем виконавцям цільових програм та їх клієнтам.

Дослідження, проведені ІСКМ стають ґрунтовною та змістовною основою для розробки методології адвокаційних кампаній у специфічних сферах діяльності, в яких зазвичай дослідження не проводяться. Дослідження, проведені ІСКМ стають ґрунтовною та змістовною основою для розробки методології адвокаційних кампаній у специфічних сферах діяльності, в яких зазвичай дослідження не проводяться

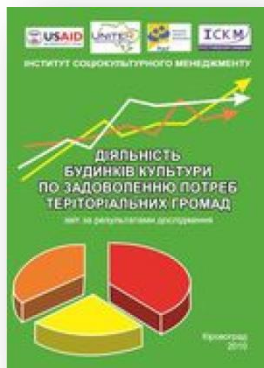
Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Звітність по цільових програмах, 2009

У виданні на основі експертного опитування, фокус-груп та аналізу документів виявлені форми та характер звітності виконавців обласних цільових програм перед громадськістю та розроблені рекомендації з покращення зворотного зв'язку між виконавцями та клієнтами обласних цільових програм.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Діяльність будинків культури по задоволенню потреб територіальних громад, 2010

Видання містить результати комплексного дослідження «Діяльність будинків культури по задоволенню потреб територіальних громад», що здійснив Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) в рамках проекту «Спільний шлях в майбутнє» в січні-лютому 2010 року на території Кіровоградської, Чернігівської, Рівненської, Миколаївської та Дніпропетровської областей України. Неоціненну допомогу ІСКМ під час проведення дослідження надали його партнери (ЦГТ «АХАЛАР», ЦПГКІ «Тамариск», Фондація ім. Князів

благодійників Острозьких, Центр сприяння суспільним інноваціям). У виданні на основі експертного опитування, фокус-груп та аналізу документів з'ясовано зміст, методи організації та основні принципи діяльності будинків культури по задоволенню потреб територіальних громад та можливості оптимізації цього процесу. Звіти про діяльність, в яких описується робота протягом деякого періоду. Всі звіти, видані ІСКМ донесені до широкої аудиторії. Така публічна звітність вибудовує довіру.

Україна - НАТО: абетка відносин, 2006

Видання цього бюлетеню здійснено Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ) в рамках проекту «Політика - справа не тільки політиків», підтриманого Міністерством закордонних справ України. Думки, викладені у виданні, належать авторам та можуть не співпадати з офіційною позицією ІСКМ і донорів проекту. У бюлетені використані матеріали, надані Міністерством закордонних справ України.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Центр місцевої активності на базі будинку культури: методологія та технологія розвитку територіальної громади, 2010

Видання на основі закордонного та вітчизняного досвіду вирішення соціальних проблем на локальному рівні висвітлює теоретичні та практичні аспекти можливої адаптації будинків культури до сучасних потреб територіальних громад за рахунок впровадження концепції центру місцевої активності.

Азарова Т.В., Абрамов Л.К. - Центр місцевої активності для розвитку громади, 2012

Видання, створене на основі позитивного досвіду, який є у світі та в Україні, описує шляхи вирішення проблем територіальних громад. Воно познайомит вас із технологією анімації громадської діяльності, соціальним капіталом як індикатором розвитку громади та діяльністю центрів місцевої активності як суспільного інституту розвитку громади.

Звіт за результатами дослідження «Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органам виконавчої влади в процесі реалізації державної політики у сфері екології», 2013

Видання містить результати комплексного дослідження, що здійснив ІСКМ в листопаді 2013 року. У виданні на основі експертного опитування, фокус-груп та аналізу документів узагальнена думка громадських активістів по взаємодії влади та інститутів громадянського суспільства у вирішенні екологічних проблем.

Книга «Школа громадської участі для розвитку громади», 2015

Видання Інституту соціокультурного менеджменту у рамках проекту «Школа громадської участі», за фінансової підтримки Ч. С. Мотта, ґрунтоване на теорії розвитку громад та практичному досвіді учасників проекту. Книга буде корисна для всіх, хто зацікавлений у розвитку закладів культури, локальних громад та готовий до реальних перетворень.

Інформаційний бюлетень «НДО - Інформ»

Розрахований на активістів громадських організацій, працівників закладів культури, посадовців органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, журналістів та всіх, хто цікавиться суспільним життям сучасної України:

- 1999 рік – НДО – Інформ №1, 2(1-2)
- 2000 рік – НДО – Інформ №1-3(3-5)
- 2001 рік – НДО – Інформ №1-5(6-10)
- 2002 рік – НДО – Інформ №1(12)
- 2003 рік – НДО – Інформ №1-12(13-24)
- 2004 рік – НДО – Інформ №1-5(25-29)
- 2005 рік – НДО – Інформ №1-5(30-34)
- 2006 рік – НДО – Інформ №1(35)
- 2010 рік – НДО – Інформ №1-4(36-39)
- 2011 рік – НДО – Інформ №1-6(40-45)
- 2012 рік – НДО – Інформ №1-2(46-47)
- 2013 рік – НДО – Інформ №1-2(48-49)
- 2014 рік – НДО – Інформ №1-2(48-49)
- 2014 рік – НДО – Інформ №1 (50)
- 2015 рік – НДО – Інформ №1(51)

3.3. Інформація про Проект «Школа громадської участі - 2»

«Школа громадської участі – 2»* – це школа підготовки кадрів для громадського сектору малих міст, куди на конкурсній основі будуть прийматися люди, які живуть на території громади, мають бажання отримати знання, вміння і навички з питань розвитку місцевої громади.

Мета проекту - сприяти стійкому розвитку місцевих громад шляхом підвищення компетентності громадських лідерів в рамках "Школи громадської участі-2".

Завдання проекту:

- Підвищити компетентність громадських активістів в питання розвитку громад.
- Розповсюдити позитивний досвід з розвитку громад.
- Інтегрувати зусилля громадських активістів та локальних соціальних інституцій для розвитку громад.

Тривалість проекту - 1 січня 2014 - 31 грудня 2015

Заходи, реалізовані в рамках проекту:

- Оголошено конкурс на розробку логотипу "Школи громадської участі"
- Оголошено конкурс на участь у навчальних компонентах «Школи громадської участі-2»...До 1 березня 2014 року триває прийом анкет.
- Завершено конкурс на розробку логотипу "Школи громадської участі"
- Проведено тренінг "Розвиток місцевих громад" (18-20 лютого 2014 р., м. Київ, Вишгород, тренер Родіон Совдагаров, фонд Нова Євразія, м. Москва, Росія)
- Навчальний візит по перейманню досвіду з організації громад випускників Школи-1 до м. Катовіце (Польща, 5-12 березня 2014 р.)

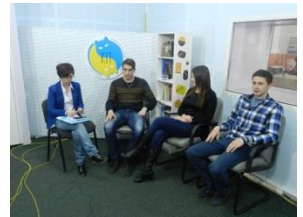
Школа
громадської
участі

- Інтерв'ю в газеті "Народне слово" (м. Кіровоград) про навчальний візит до Польщі (19 березня 2014 р.)
- Запис ток-шоу "МИ" на Кіровоградській обласній державній телерадіокомпанії про навчальний візит до Польщі (25 березня 2014 р.)
- Завершено конкурс відбору анкет до "Школи громадської участі - 2" (25 березня 2014 р.)
- Випуск та розповсюдження бюлетеню "НДО-Інформ" №1(50), 2014 (травень 2014р.)
- Тренінг "Разработка и режиссирование анимационных фильмов и мультфильмов" (2-5 июня 2014, г. Каушаны, Молдова)
- Запис передачі "Школа громадської участі-2" у студії Кіровоградського інтернет-телебачення, за участю випускників та учасників школи (24 вересня 2014 року)
- Тренінг "Анімація громадської діяльності" (23-25 вересня 2014 року, м. Кіровоград)
- Тренінг "Анімація громадської діяльності", 2 частина (11-13 листопада 2014 року, м. Кіровоград)
- Тренінг "Анімація громадської діяльності", 3 частина (15-17 грудня 2014 року, м. Львів-Брюховичі)
- Запис передачі в студії Кіровоградського Інтернет Телебачення (KIT), 06 лютого 2015 року, м. Кіровоград
- Запис передачі в студії Кіровоградського Інтернет Телебачення (KIT), 16 березня 2015 року, м. Кіровоград
- Видання та розповсюдження інформаційного бюлетеню "НДО-Інформ" №1(51), 2015, березень-квітень 2015 року
- Тренінг "Основні засади взаємодії ГО із ЗМІ. Типові помилки НДО", 21-23 квітня 2015 року, м. Кіровоград

- Тренінг "Залучення фінансування з місцевих джерел (локальний фандрейзинг)", 26-28 травня 2015 року, м. Кіровоград
- Тренінг "Польський досвід розвитку громад", 21-23 чеврня 2015 року, м. Львів-Брюховичі
- Запис передачі у студії Кіровоградського інтернет-телебачення, Лев Абрамов про останні новини "Школи громадської участі-2" (03 вересня 2015 року)
- Випуск та розповсюдження видання "Школа громадської участі для розвитку громади" (жовтень 2015 року)
- Підсумкова конференція "Соціальна анімація для розвитку культури та громад-2", 29 листопада - 01 грудня 2015 року, м. Львів-Брюховичі
- Запис передачі "Тема дня" у студії Кіровоградської обласної державної телерадіокомпанії, Лев Абрамов про проект "Школа громадської участі - 2" та позитивний вплив на його учасників (15 грудня 2015 року)

Проект "Школа громадської участі-2" реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта.

Контактна інформація

Адреса для листування:

Інститут соціокультурного менеджменту
а/с 4/30
м. Кіровоград
25006

Адреса офісу:

офіс №1 (2 поверх), вул. Гайдара, 75-а, м. Кіровоград

Електронна пошта:

adm.iscm@gmail.com

Веб-ресурси ІСКМ:

“Центри місцевої активності України”

www.lacenter.org.ua

“Історії успіху діяльності НДО у соціокультурній сфері” www.lac.org.ua

Соціальні мережі:

Інститут соціокультурного менеджменту:

www.facebook.com/pages/Інститут-соціокультурного-менеджменту

Центри місцевої активності України:

www.facebook.com/groups/adm.iscm

Skype: [ngo_iscm](https://www.skype.com/name/ngo_iscm)

©Інститут соціокультурного менеджменту
(ICKM)
Кіровоград,
2015